

84.
А 38

ЭНГ ЯНГИ ШЕЪРЛАР

*Күздан
аразлади...*

Фарида АФРЎЗ

n mudda
shirilishi sha

Янги шеър янги
фарзандинг.
Унинг тугилиши
дунёларингни ўзгартириб
юборади...

Зарига
Афрўз

Бўтаева

ФАРИДА АФРЎЗ

*Куздан
афазлади м...*

энг янги шеърлар

Тошкент 2017
«Адабиёт учкунлари»

Куздан аразладим... (шеърлар) Фарида
Афрўз – Тошкент «Адабиёт учқунлари»
нашриёти, 2017. 168 б.

УЎК: 316(08)

КБК: 60.5

А-38

**Масъул муҳаррир – педагогика фанлари
доктори, профессор
Қозоқбой Йўлдошев**

*Умринг фасларга ўхшатиши бежиз-
га эмас. Баҳор, ёз, куз, қиш чиндан ҳам бо-
лалик, ёшлик, қариллик, кексаликнинг айни
ўзи. Аммо инсон кўнгли ҳамisha баҳорий
туйғулар ошуфтасидир.*

*Тўпламдаги янги шеърларим мана шу
хисларга йўгерилган.*

Янги шеър эса янги фарзанд.

*Унинг тугилиши дунёларингни ўзгар-
тириб юборади.*

*Сени жажжи қўлчалари билан катта
йўлларга етаклайди. Унинг кўнглига қараб,
ўзинг ҳам гўдак софликлари ичра кириб
қолганингни билмай қоласан.*

*Янги- янги қилиқлар чиқараётган бола-
жонимни сизларга кўз-кўз килгим келди.*

Муаллиф

ISBN 978-9943-4874-3-7

© Фарида Афрўз

© «Адабиёт учқунлари»

Тошкент – 2017.

Аразладим хазонрез куздан,
Чирт

узилган

япроқдан

гинам.

Дилдирайди шохлар белибос,
Изгириндан топилмас пана.

Хувиллайди руҳимдай боғлар,
Куз

офтоби

бевафо,

бебурд.

Очкўзларча йигилар ҳосил,
Хирмонлар ҳам худбин ва манқурт.

Аразларим беҳуда сўзсиз,
Ҳа,

биламан

тўрвамга

зиён.

Кузинг келса алам қиларкан,
Баҳор ҳали этмасдан поён.

Куздан аразладим...

3

ШОШМА УМР...

Шошма умр,
Шошма вақт,
Хали сенда ҳаққим кўп,
Томирларим куйдирган -
Қўшиқлар айтаман, хўб...

Ҳ-е-е-й,
Жонини жабборга бераётган зот,
Қумлоққа иморат қураётган, зот,
Музга гулуруғин сепаетган, зот,
Айтинг-чи, умрингиз увол эмасми?

Ҳ-е-е-й,
Шамолга сирини айтганлар, айтинг,
Ёмғирга ҳовучин тутганлар, айтинг
Қиморга дунёни ютганлар, айтинг,
Айтинг-чи, умрингиз увол эмасми?

Ҳ-е-е-й,
Қуёш нурларини чироқ, деганлар,
Ойнинг ҳилолини ўроқ, деганлар,
Қош билан қабоқни йироқ, деганлар,
Айтинг-чи, умрингиз увол эмасми?

Ҳ-е-е-й,
Меҳрни ўзидан қизганган кимса,
Йўқ жойдан ғавғолар қўзғатган кимса,
Тинчликни тўзондай тўзғитган кимса,
Айтинг-чи, умрингиз увол эмасми?

Ҳ-е-е-й,
Қаҳқақа билмаган, сохта табассум,
Гулларга термулиб, гулламаган зум,
Тўрт фасл баробар қахратон мавсум,
Айтинг-чи, умрингиз увол эмасми?

Ҳ-е-е-й,
Уч юз йил қаргадек яшамоқми, аҳд?
Тошбақа қасрида орзунгизми, тахт?!
ҲАЗРАТИ ИНСОНСИЗ, шу-ку асли бахт!
Айтинг-чи, умрингиз увол эмасми?

Куздан аразладим...

5

Шошма умр,
Шошма вақт,
Хали сенда ҳаққим кўп,
Томирларим куйдирган,
Кўшиқлар айтаман, хўб...

Шошма, қуёш,
Шошма, ой,
Ҳали сени қучмадим,
Кокилларинг торида
Аргимчоқлар учмадим..

Шошма, юрак,
Шошма, ишқ,
Кўксимга сиғмаган қуш.
Парвозларим сарбаланд,
Ерлик гамлар, хайр-хуш!

Шошма, гумон,
Шошма, рашқ,
Ҳали кўнгил беҳабар.
Дилни дилга боғламоқ,
Ўт ва сув-ла баробар.

Шошма, дунё,
Шошма, бахт,
Ҳали сенга тўймадим.
Исмим олам қасрининг
Пештоқиға ўймадим!

Дунёда ҳеч нарса бежиз бўлмагай,
Бежизга сендан ҳам қолмаган кўнглим.
Йўлларнинг охири тутаган мисол,
Тутаб битди, ахир, дарёдай меҳрим.

Сабабсиз сабаблар содир бўлмайди,
Ахир бесабабмас, айрилиқ, ҳижрон.
Бир томчи ёш келмас, кўзларингга нам,
Кунинг битмаса гар, узилайди жон.

Шарафлар, олқишлар, унвон, мукофот,
Кимлардир сен учун бўлгандир фидо.
Ҳар қилмиш сабаби, ўзингсан, ўзинг,
Бугун сен, кимсан, шохмисан, гадо?!

Бошинг кўкка етса, сабабчиси бор,
Ўзагинг, илдизинг, томиринг – бешик.
Ернинг остидасан ёки осмонда,
Демак, феълинг сабаб, ниятинг бешак.

Бас, шундай, сабабнинг сабабин ахтар,
Ўйла, изла, топу қилгин тафаккур.
Сабабчига сабаб топ, ҳузурига чоп,
Таъзим қил, эҳтиром, ибодат, шукур.

Куздан аразладим...

7

Яхшиям, айтмадим вақтида,
Яхшиям, айтдим-а, вақтида,
Ора йўл сўзбозлик, вақтбозлик,
Ора йўл сафсата, сафсага.

Яхшиям, шаҳдимдан қайтмадим,
Яхшиям, қайтдим-а, шаҳдимдан.
Ора йўл хатолик, жудолик,
Ора йўл таваккал бахтимдан!

Яхшиям бордим-а, ёнингга,
Яхшиям бормадим ёнингга.
Ора йўл дайдилик, сарсонлик,
Ора йўл ўлимдир жонингга!

Яхшиям...
Яхшиям ???
Яхшиям!!!

ФАРИДА АФРЎЗ

∞

Кузак демай, қаҳратон демай,
Дайди шамол елаверади.
Сочдаги оқ билан иши йўқ
Душанбалар келаверади.

Сен бошлайсан дикушо юмуш,
Кимдир раҳна солаверади.
Қарабсанки, шанба! Қолгани
Душанбага колаверади.

Сешанбада кўзланган ишдан
Жумада ҳам бўлмассан ҳалос.
Бари қолди! Фақат ва фақат
Душанбада омон бўлсак бас.

Эрта туриб сўрайсан омад,
Чоршанбадан муродбахш кун.
Зора битса, йўқ, чала қолар,
Душанбасиз бўлмас якуни.

Ўтганларнинг руҳи мададкор,
Тилаганинг тила, пайшанба.
Ярим умр, яримта кўнгил,
Ҳаёт эса душанба-шанба.

Югурасан-еласан ҳориб,
Ажинларинг, оҳ, тарам-тарам.
Якшанбада бир кун султонсан,
Душанбага қулдирсан, қарам.

Куздан аразладим...

○

Шошиб
кетаяпти
вақтдан ҳам умрим.
Ҳаллослаб чопади ортдан режалар.
Бир қўлда хато-ю бир қўлда омад,
Бири чала қолар, бирни бажарар.

Шошиб
кетаяпти,
томирдаги қон.
Ортидан чопади ҳаллослаб юрак.
Нафасим сигмайди, кўкрагим – қафас,
Бир “оҳ” дейишимга коинот керак.

Шошиб
кетаяпти,
номимдан шоним.
Чопмоқда қарздорлик ҳаллослаб ортдан.
Бир куни ҳаммаси тенглашган чоғим,
Юзим ёруғ бўлгай, шу ваган, юртдан!

ФАРИДА АФРҮЗ

10

(60 ёшига кирмаганлар ўқимасинлар)

Дунё қаридими, ё мен қаридим,
Негадир ҳаммаси эскига ўхшар.
Кулиб бўлингандай, йиғлаб бўлинган,
Гўё ер шари ҳам кафтимда титрар.

Дунё қаридими, ё менми, ё раб,
Отамнинг, онамнинг ёшига етдим.
Умр деганлари шумидир, наҳот,
Наҳот, армонларнинг чоҳига кетдим?!

Куйлаб бўлингандай ишқнинг навоси,
Айтиб бўлингандай энг азиз чорлов.
Муаллақ руҳимнинг ортидан чопдим,
Толидим, чарчадим, сочларим гаров...

Юрагим оғрийди – санчади кўксим,
Бошин қўёлмаслар ханжарзоримга.
Ортимга йўл йўқдир, олдинда гумон,
Довдир вақт зор эмас, менинг зоримга.

Дунё қаридими, ё менми, айтинг,
Айтинг, ахир нега ҳар сир намоён?!
Ҳар куни кимдандир қоладир кўнглинг,
Енгиллаб бормоқда бу кузги карвон.

Ҳайратга солмайди фаслар рақси,
Эҳтирос тўлқини кетса, қайтмайди.
Дунё сафсатага тўлгану бироқ,
Сенга керак сўзни ҳеч ким айтмайди.

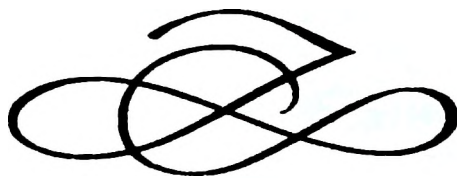
Куздан аразладим...

11

Ўқиб бўлингандай қисмат китоби,
Беш қўлдай аёндир тақдир, кўргулик.
Бир ҳовуч кул қолди умримдан нишон,
Ва бир сўз қолмади ёниб дегулик.

Шукрим сингиб кетди сўнгақларимга,
Сабрим дарчасидан сени танидим.
Аллоҳим, минг йилки сўрайман, қақшаб:
Дунё қаридими, ё мен қаридим?!..

ФЕВРАЛ

Қишдан жуда зерикди, феврал,
Олда баҳор, ортида аёз.
Аросатда яшашдан толди,
Бир куни қор, бир куни қуёш.

Уялади одамлардан у,
Ваъдасида туролмай ҳалак.
Эндигина музларни ёрса,
Кўкдан яна ёғар капалак.

Хижолатдан тумтайиб олар,
Хўмраяди ортига боқиб.
Баъзан кунлаб уйдан чиқмас,
Қиш яйрайди жонига ёқиб.

Бунда эса кўклам интизор,
Кундан кунга тўлишар куртак.
Чўпчакларнинг қадри қолмади,
Танчалардан безиди эртак.

Мартнинг эса сабри чидамас,
Ўтказади бедор тунларни.
Охир бир кун феврал шаҳд ила,
Чала ташлаб кетар кунларни.

Кўздан аразладим...

13

МАРТ

Яна бир кун қолди, тонг отса,
Ҳайратдан ёқангиз тутасиз.
Мени айтди, дейсиз, ғаройиб,
Юлдузни олмадек узасиз.

Ёришиб кетади дунёнгиз,
Қайтадан туғилмоқ, шунчалар.
Ёшариб кетади ёшингиз,
О, ҳаёт, гўзалдир, бунчалар?!

Яна бир кун қолди, мўъжиза.
Чечак тошни ёрганин кўринг.
Офтоб сочин ташлайди ёйиб,
Қирқ кокилин майдалаб ўринг.

Тайёр туринг, ҳа, ҳа, беҳазил,
Дилингиз шай, вужудингиз шай.
Мана, мана қуёш кўринди,
Биринчи март, хуш кел, баҳорой!

Бу кунлар ҳам ғанимат,
Қорлар эриб битмоқда.
Келса, баҳор омонат,
Ўтса, умр ўтмоқда –
Кел, эй, менинг менсизим.

Сабр – олма гуллади
Пишса тилинг ёради.
Тош юракка киргунча
Пешоналар қонади –
Кел, эй, менинг менсизим.

Бу қандай ажиб савдо
Боши беркдир, йўлим йўқ.
Йиғлай десам чиқар жон,
Чорлай десам тилим йўқ –
Кел, эй, менинг менсизим.

Ҳар тонг қайтиб гуллайди,
Чақин урган хотирим.
Оти бору ўзи йўқ,
Эртақдаги ботирим –
Кел, эй, менинг менсизим.

Дунё асли чархпалак,
Тонса, ўздан тонар-да.
Сени бериб худойим,
Олса, жонни олар-да,
Кел, эй, менинг менсизим.

Куздан аразладим...

15

БАҲОРГИ ҚОР

Бодом гулларига балолар ёғди,
Боласин вабога олдирган она.

Куртаклар

чирқирар,

куртаклар ёнди,

Ниҳоллар кампирга айланди, ана.

Наҳотки, оппоқ қор, қаҳринг қародир,
Наҳотки, бир шаҳдаг шунчалар қурбон.

Наҳотки,

илинжнинг

кўнгли яродир,

Наҳотки, тақдирлар чалкашу урэн.

ФАРИДА АФРЎЗ

Баҳор хўрсилади, кўклам ҳижолат,
Бир лаҳза ҳайратим гувоҳи – чақин.

Наҳотки,

шунчалар

умр омонат,

Наҳотки, бунчалар хиёнат яқин?!

16

Бошқача яшайман, эртадан бошлаб
Бурчу сарҳадига ўтлар тушмасму?!
Энг аввал кетаман ўзимни ташлаб.
Атрофим чоҳ туби янглиғ қоронғу.

Бир коса зардобга айланганда ой,
Тун қизи бошидан юм-юм тўкилиб.
Турибман – оёғим ости жиққа лой,
Тиловат қиламан етти букилиб.

Санамваш тераклар оқ сийнасида,
Номаҳрам бўсанинг доғлари ўчиб.
Саргашта бодларни қучиб осуда,
Менинг кўз ёшимдек бормоқда қуриб.

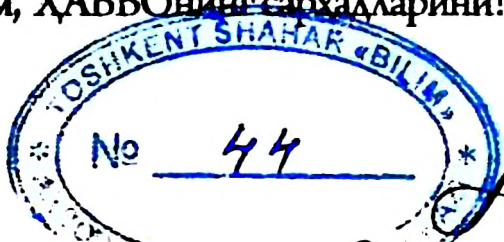
Олисда Кўқоннинг тор кўчалари,
Тарсиллаб ёрилар ёдимдек менинг.
Муттаҳам дунёнинг оч кўпаклари
Этагим йиртай деб, ириллаб келдинг...

Бошқача яшайман, эртадан бошлаб,
Эртага сочимни ташлайман сочиб.
Остона қошида кўзларин ёшлаб,
Чечаклар гуллайди тунлар ёзғириб.

Сен қайдан билардинг, нодон гулларим
Бу ишқнинг заҳарли лаззатларини...
Бу савдо ОДАМнинг ишқидек қадим,
Мен буздим, ҲАВВОнинг сарҳадларини!

Куздан аразладим...

17

Тушкунликка тушманг, азизим,
Хали қуёш ботмоқчи, холос.
Жилва қилар шафаққа қаранг,
У борлиққа ёқмоқчи холос.

Тушкунликка тушманг, азизим,
Эртамыз бор – кунларнинг куни.
Ахир умид бор-ку, оромваш,
Ахир қанча кутганмыз уни?!

Тушкунликка тушманг, азизим,
Пайти келди, яшамоқ пайти.
Ахир биз ҳам одаммыз, ахир,
Худо дедик, акс-садо қайтди.

Тушкунликка тушманг, азизим,
Қисмат экан бу ажиб савдо.
Ҳар лаҳзамиз ишққа топширдик,
Бу ёғига таваккал, илло!

Ўкинма,

Аллоҳнинг қудрати чексиз,
Сен билан менга ҳам топилар паноҳ.
Кўнгилми сўрама, ҳали ҳам эрксиз,
Гуноҳдан гапирма!

Тўкилма,

Бўғзимни куйдирган калом,
Сенсиз ҳам дунёлар остину устун.
Тириклик тонгига салом қил, салом,
Қийноқдан гапирма!

Ситилма,

Қаноат, чок-чокларингдан,
Изтироб кўйлаги пора-порадир.
Кўнгилдан сўз очил, кўнгилдан сўйла,
Йироқдан гапирма!

Тикилма,

Кўзимда ёшлар қолмади,
Мен энди бошқаман, мен энди ўзга.
Хаёллар осмондир, руҳдир осмонда,
Туфроқдан гапирма!

Ўртанма,

Қовушган тошларнинг дарзи жикқа қон,
Юсуфнинг лоларанг кўйлаги мисол.
Мен сени ҳеч қачон севмайман, инон,
Қийноқдан гапирма!

Куздан аразладим...

19

Кўшигингни айт – ёмгир,
Рақсларга туш – япроқ.
Эй куз, бунча гўзалсан,
Баҳордан-да, баҳорроқ?!

Беҳи қалқир анҳорда,
Анорзорлар вақти чоғ.
Эй дил, бунча яйрайсан,
Баҳордан-да, баҳорроқ?!

Боғлар сокин, онамдай,
Тунлар ойдан ойдинроқ.
Эй ишқ, бунча умидбахш,
Баҳордан-да, баҳорроқ?!

Елкадаги тоғлар йўқ,
Армон недир, не фироқ?
Эй жон, бунча оромваш,
Баҳордан-да, баҳорроқ?!

Шароб тутар узумзор,
Хирмонларнинг кўкси тоғ.
Эй юрт, бунча кўркамсан,
Баҳордан-да, баҳорроқ?!

Кузак, сенсан сарҳисоб,
Бурчсан - шондан шарафроқ.
Эй умр, сен яшнаб қол,
Баҳордан-да, баҳорроқ?!

Бу қиш қуруқ келди, қорлар ёғмади,
Лопиллаб-лопиллаб изларни кўмиб.
Дарахтлар ҳайрондир, дарахтлар карахт,
Хотиржам
ухламади
уйқуга
тўйиб.

Қор учқун ёмғирга айланар шитоб,
Боласи онага талпинган мисол.
Ногаҳон новдалар чўчимасин деб,
Бешарпа
эсади
чорасиз
шамол.

Қуёш чарақлайди тонгдан шомгача,
Куртаклар жилмаяр нурлар рақсига.
Гуллаб кетай деса, Худодан қўрқар,
Хиёнат
қилолмас
элнинг
ризқига.

Куздан аразладим...

21

Узо-о-о-о-о-қ яшагинг келади,
Ўзинг
эккан
дарахтлардан ҳам.

Узо-о-о-о-о-қ яшагинг келади,
Ўзинг
айтган
қўшиқлардан ҳам.

Узо-о-о-о-о-қ яшагинг келади,
Ўзинг
қурган
биноларингдан,

Аммо,
Асло ва асло,
Узо-о-о-о-қ яшагинг келмайди,
Ўзинг
туққан
болаларингдан!...

УМР

(ўйлар)

1. АРМОН

Нима қилдим эликка кириб,
Ярим аср қандай яшадим?
Қай армоннинг кўксини тилиб,
Қай меҳрга жоним тўшадим?!

Нима қилдим сарсон, саргардон,
Қай бир руҳнинг роҳати бўлдим?
Бўлолдимми, зулатда бир шам,
Қай бағирда ой бўлиб тўлдим?!

Шукрим борми, қултум сув ичиб,
Розиманми, бурда номимга?
Ташлолдимми, кибор либосим,
Лойиқманми, аждод, номимга?!

Совурдимми, шамолга вақтим,
Фурсатлардан қарзим борми, ё?
Кўпкарида улоқ бўлдимми,
Чавандозман, тушпорманми, ё?!

Қайга етдим шу кўнгила билан,
Боролдимми, мўлжал, манзилга?
Ечолдимми, бирор мушкулни,
Йўл бердимми, кулгу, ҳазилга?

Нима топдим, нима йўқотдим,
Қай бирида мен борман кўпроқ?
Яқинманми, яқинларимга,
Интилаганим кетдими, йироқ?!

Куздан аразладим...

23

Айтолдимми, айтганларимда,
 Ёзолдимми, ёзгувчилардек?
 Кимдан баланд, кимлардандир паст,
 Дилим чалдим чолгувчилардек?!

Нега бугун ўртанади жон,
 Нега йиғлар тирноқлар, сочлар?
 Нечук АРМОН қилмоқда исён,
 Тилга кирар сўнгах-оғочлар?!

Нима қилдим, эликка кириб,
 Хотираман ёки бир эпкин?
 Мана бугун, турибман мағлуб
 Қўлларимдан сен тутгин – ТАСКИН!

2.ТАСКИН

Таскин,
 мени етакла, дўстим,
 Шукроналик диёрларига.
 Дилим куйлай, сарбаланд, сармаст,
 Қўшиқ бўлай, гулёрларига.

Ахир қаранг, юлдузлар яқин,
 Шундоқ қўлим чўзсам – етгулик.
 Меҳр яқин, муҳаббат яқин,
 Ҳар қадамда қут ва эзгулик.

Нолиб қайга етардим, айтинг,
 Бесабрлик манзили аён.
 Шараф бирён, шарофат бирён,
 Кўнгил бирён, хаёлот бирён.

Ёндим ахир, ёнганг а юрак,
Куйдим баттар, куйгувчилардан.
Лайли, Зухро севгисидай маст,
Суйдим, баттар, суйгувчилардан.

Ишқим бердим, ишқ тилаганга,
Жонни дондай сочдим беҳисоб.
Одам бўлиб, одамийликда,
Яшамоқлик энг олий САВОБ.

3.САВОБ

Бир туп дарахт эксанг – савоб,
Мева тутса, тутсанг – савоб.

Пир танласанг, пир қошида
Мағрур бошни эгсанг – савоб.

Аҳдинг бирлан шаҳдинг бирдир,
Ўша йўлда юрсанг – савоб.

Бир вайрона ошиқ дилга,
Ишқ қасрини қурсанг – савоб.

Савоб излаб, савобни деб,
Минг бир жавлон урсанг – савоб.

Куздан араздадим...

25

Аё, дўстлар,
 Чала қолди оҳ, суҳбати жононимиз,
 Аммо дилда ўша аҳду паймонимиз,
 Эски йилда қолди гина, гумонимиз,
 Янги йилда, янгилардан гаплашайлик!

Аё, дўстлар,
 Одам дардин одам олар, меҳр олар,
 Ки, жонни ҳам хўрлик олар, қаҳр олар,
 Бор ғамингни ишқ деган бир сеҳр олар,
 Янги йилда, янгилардан гаплашайлик!

Аё, дўстлар,
 Кетар йиллар келмас бўлиб, кетмоқдалар,
 Ҳар кунимиз тарихларга битмоқдалар,
 Умримизнинг зарварагин йиртмоқдалар,
 Янги йилда, янгилардан гаплашайлик!

Аё, дўстлар,
 Ахир само ниятларга қулоқ тутар,
 Орзуларнинг рўёбини омад кутар,
 Орта қолар ташвишлар ҳам, ўтди, ўтар,
 Янги йилда, янгилардан гаплашайлик!

Аё, дўстлар,
 Бу дунёдан соғинч қолар, алам қолар,
 Ё яхши ном, ширин забон, калом қолар,
 Қўлларингдан тўкилган ў, олам қолар,
 Янги йилда, янгилардан гаплашайлик!

Тўзон бўлиб тўзмасдан умринг,
Уволига қолмасдан вақтнинг,
Беҳудага сотмай сафсата,
Нимадир қил, яйрасин кўнглинг.

Тошмасидан сабр дарёси,
Тўлқин каби кетмасдан кунинг,
Ўзанини бузмасдан бардош,
Нимадир қил, яйрасин кўнглинг.

Ёқасини йиртмасдан дунё,
Тўзмасидан умидинг – тўнинг.
Либос кийдир юпун фикрингга
Нимадир қил, яйрасин кўнглинг.

Хархашадан чиқар бошингни,
Ташвишлардан бўшасин кўлинг.
Юрагингни эзмасин армон,
Нимадир қил, яйрасин кўнглинг.

Яна минг йил яшагинг келса,
Яна қайтсанг, шу бўлса йўлинг.
Ўлмай десанг ўлмасдан аввал,
Нимадир қил, яйрасин кўнглинг.

Куздан аразладим...

27

Ёмгир ёгса юрагим йиғлар,
Ой нуридан руҳим мулойим.
Чақмоқ чақса суягим санглар.
Менга нима бўлган – худойим?!

Шамол билан кезаман сарсар,
Юлдуз учса, тафаккур қойим.
Қуёш ёнса ёнаман лов-лов.
Менга нима бўлган – худойим?!

Зилзиладан аввал титрайман,
Кўнглимга келгани ижобат доим.
Кимдир қулогимга шивирлар тишмай,
Менга нима бўлган – худойим?!

Сирин айтар дарахтлар, гуллар,
Тилга кирар капалакойим.
Қушлар хуркмай, кифтимга қўнар,
Менга нима бўлган – худойим?!

Гул атридан бошим айланар,
Дил оғриси, тиканзор – жойим.
Қор учқуни лабим куйдирар,
Менга нима бўлган – худойим?!

Сезимларим бунчалар дилгир,
Руҳим кезар самоларда жим.
Яшолмайман одамдай бўлиб,
Менга нима бўлган – худойим?!

Мен ким ўзи, қисматим нечук?
Коинотни тутадир оҳим.
Ер шари ҳам кафтимда тўптош,
Менга нима бўлган – худойим?!

Эй, дил,
сени нима қилай,
Нима қилсам оғримайсан?
Кафтда тутай, гулга ўрай,
Нима қилсам, йигламайсан?!

Тилинг бўлса, айтгин, ахир,
Кетайликми осмонларга?!
Одами йўқ, озори йўқ
Мозори йўқ томонларга?!
Эй, дил, сени нима қилай!?
Нима қилсам оғримайсан!?

Шабнамдайин тўқдилар-ку,
Тарикдайин сочдилар-ку,
Ҳар касоднинг бозорида,
Савдо қилмай, сотдилар-ку,
Эй, дил, сени нима қилай,
Нима қилсам оғримайсан!?

Қилни ёрган, қирқ чечаксан,
Ишқ аҳлига беланчаксан,
Ташна келса, меҳринг булоқ,
Кафтда тутиб, жон ҳалаксан,
– Эй, дил, сени нима қилай,
Нима қилсам оғримайсан!?

Узум сабри – шароб бўлди,
Тоғ бардоши – туроб бўлди,
Сен оғрисанг, сен йигласанг,
Одамизод хароб бўлди,
Хароб бўлди, хароб бўлди!
Эй, дил, сени нима қилай,
Нима қилсам оғримайсан!?

Куздан аразладим...

29

Тун...
Менинг қиролигимдир,
Салганатим – осмону фалак.
Хизматимда дилгир ва илҳақ,
Етти олам хурлару малак.

Тун...
Ўзимман танҳо ҳукмдор,
Таъқиб этмас найза нигоҳлар.
О, қандайин, сокин, ҳузурбахш,
Туйғуларинг тошар булоқлар.

Тун...
Озодлик менинг ҳукмимда,
Зарра қулик шамоли эсмас.
Нафсу таъма, гафлатда ухлар,
Ғийбат, ҳасад юрагинг эсмас.

Тун...
Мамлакатим, маҳрим - ҳалолим
Фақат сендан вафолар кўрдим.
Сирларимни бир сенга очиб, ,
Шеърлар битдим, ой нурын ўрдим.

Парчалаб ташладим ўзимни,
Мажлислар, йиғину тантаналарга.
Саёҳат, тўй - хашам, музокаралар,
Дўсту ёронлару бегоналарга.

Мухлислар сўзидан ўта олмадим,
Чорласа, йўлига тўқдим жонимни.
Талпинганга тўсиқ қўймадим, аммо,
Итдай қўриқладим, орим, шаънимни.

Парчалаб кўнглимни дostonлар битдим,
Ва сочдим офтобнинг заррин нуридай.
Биламан, у аёз кечалар сизни,
Иситиб турибди чўғнинг қўридай.

Қисматга тан бериб, улашиб ўзни,
Китобга айланиб, кафтларга тутдим.
Сўз берган Худойим, сўзларинг билан
Ёстиқлар остига қуёшдай ботдим.

Куздан аразладим...

31

*"...Франциялик Жанна Калман.
122 йилу 164 кун умр кўриб, узоқ яшаган
аёл сифатида жаҳон рекордини қўйди".
(Интернет хабарларидан)*

Жанна Калман,
Тақдир сени севиб қолди,
Омадингга ҳавас қилиб.
Ҳаёт қайноқ бағрин очар,
Ҳар лаҳзангга шукринг билиб.

Жанна Калман,
Яшаш илми тилсимотдир,
Сен очолдинг ўшал сирни.
Вақт жилови қўлларингда,
Тута олдинг бир асрни.

Жанна Калман,
Саксон бешда қиличбозсан,
Чавандозсан юз ёшингда.
Бир юз ўнда киноактёр,
Майпарастрлар жам қошингда?!..

Жанна Калман,
Юз йигирма...! Сўзлармишсан,
Ишқ ҳақида такрор, такрор.
Бир синглинг бор сендай ҳалак,
Ишқда бемор, жони бедор.

Жанна Калман,
Мен ҳам битта гулпарстман,
Ишқпарастман, шеърпарастман.
Нима қилай шундай зотман,
Ўз умримдан - ўзим мастман.

Жанна Калман,
Севармишсан, гулларни хўб,
Бор жаҳонни қилиб ҳайрон.
Юзга кирсам , богинг безай,
Бир гул экай, оти райҳон.

* * *

Кечирмоқни билсанг, агар,
Сен ғамлардан қутулгайсан,
Умринг хазон этган ўшал
ситамлاردан қутулгайсан.

Тоғдай оғир, зилу замбил,
Қасос эзмас елкаларинг,
Ўч-интиқом ўти ёнган
аламлардан қутулгайсан.

Икки ёнда икки нодон,
Икки номард сиринг сотар,
Икки тилли илон янглиғ
одамлардан қутулгайсан.

Оғзинг ошга етганда воҳ,
Кимдир тупроқ сочар, пинҳон,
Сенга раво бўлмаган ў,
таомлардан қутулгайсан.

Фарид Афрўз, назар ташла,
Чор атрофинг тоза-поқдир,
Сен кўрмаган, сен билмаган
оламлардан қутулгайсан.

Куздан аразладим...

33

“Эҳтимол”ни дарахтга осинг,
У гунчадир, гуллайди бир кун.
Менга эса дангал сўз керак,
Бошландими,
қилингиз
якун!

Аросатнинг умри қийноқдир,
“Балким, ” деманг, ҳеч қачон мавҳум.
Бўлар ишни бўлдининг, тамом,
Фикрингиз-ку
тақдирга
хукм!

“Йўқ, ” дейиш ҳам мардлиқ, жойида ,
“Ҳа, ” демоқ ҳам бахтга бир қадам.
Аммо асло муаллақ турманг,
Лоқайд
киши,
энг хунук одам!

Таваккалнинг бошида тўқмоқ,
Қолмагандир кўрмаган куни.
Лекин ажаб ҳамма севади
Ва қўллайди Худо ҳам уни!

Қайдасан,
 хайратим – илҳом
 париси,
Келиб сўз ишқида девоналар қил.
 Қайдасан, ҳазратим жоним хадиси,
 Келиб
 қийноқлардан
 бегоналар
 қил.

Қайдасан,
 тароват – руҳим
 алласи,
Бешигингга солгин, гўдакдай ухлай.
 Токи унутайин, дунё гавгосин,
 Токи сўзбон бўлиб қайта уйғонай.

Қайдасан,
 овозим,
 нечун бу жимлик,
Нечук, бенаволик, ҳасрат тўла дард?!
 Мен оташ қавмидан туғилдимми, бас,
 Олов тилларим-ла ҳайқирмоғим шарт!

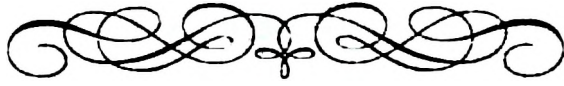
Куздан аразладим...

35

Товонимдан,
 сирғалиб
 тўкилар кунлар,
Томирда
 ёрилар,
 чинқириқ, алам.
Киприклар
 майсадир,
 ёмғирли тунлар,
Нуқтага
 жамланар,
 қорачиқ – олам.
Жонимга
 қуйилар,
 қайноқ тасалли,
Оромга
 ўхшаш бир
 нотавон шарпа.
Исмингни
 айт менга,
 кимсан, нетарсан?
Ишқ
 берган
 балокаш, исминг нимарса?!
Бағримдан
 сирғалиб,
 тўкилар исминг,
Томирда
 аланга,
 ёввойи оташ.
Тезроқ кел,
 келақол,
 қирқ жоним танда,
Юрагим
 сен севган
 энг гўзал рангда!

ШОШМА, ИШҚ ...

Бир ишқ бұлса,
Кўксингни тилсанг,
Юрагинг кафтингда тутолсанг унга.
Олиб кетаолсанг, жон чиқар қадар,
Ойга ўйиб берсанг исмини тунга.

Бир ишқ бұлса,
кўксингни тилсанг....

Шаҳаншоҳим, давлатли Султоним,
Амирим, Хоним, Хоқоним,
Фуқаронгман,
Ҳимоят эт... Ҳимоят эт...
Адолатингга арзимасманму?!

Эрам боғи ўзимдирман,
Ҳавзи Кавсар ўзимдирман,
Чашмаи Айюб ўзимдирман,
Кел, эй, сипқор,
Ҳаловат эт...Ҳаловат эт...
Фароғатингга арзимасманму?!.....

Икки қошим, икки кўзим,
Икки зулфи қаром бирлан,
Икки сомёъ қулоқларим,
Қирқ бир лашкар киприк бирлан,
Икки илким, икки пойим,
Етмиш икки томир бирлан,
Тўрт минг тўрт юз сўнгак бирлан
сенингдирман, сенингдирман!

Кўзим ёши дарё бўлди,
Дил ҳасратим дунё бўлди,
Сени тилаб гадо бўлди,
Кел, эй, хотам,
Саховат эт... Саховат эт...
Шарофатингга арзимасманму?!.

Бу жаҳоннинг меҳвари – ишқ,
Дил бисоти гавҳари – ишқ,
Икки олам пайванди – ишқ,
Кел эй, Ишқ,
Муҳаббат эт... Муҳаббат эт... .
Кароматингга арзимасманму?!..

Куздан аразладим...

39

Бир ишқ бұлса,
Кўксингни тилсанг,
Юрагинг кафтингда тутолсанг унга.
Олиб кетаолсанг жон чиқар қадар,
Ойга ўйиб берсанг исмини тунга.

Бир ишқ бұлса,
кўксингни тилсанг...

Бир тун бұлса,
Туганмас, ялдо,
Шеърлар битиб олсанг, бетўлғоқ, бесас,
Сукунат куй чалса, куйласа масрур,
Жимгина тингласанг, олмасдан нафас...

Бир тун бұлса,
туганмас, ялдо...

ФАРИДА АФРУЗ

Бир оқ бұлса,
Бир оташ нафас,
Куйиб битса бари дарду аламинг.
Най бўлиб чалинсанг қайта ва қайта,
Оҳангга кўмилса дилхун оламинг.

Бир оқ бұлса,
бир оташ нафас..

40 Бир сўз деса,
Яшагинг келса,
Дунёни қайтадан кашф этсанг ногоҳ,
Бирдан одамлигинг эсингдан чиқса,
Нурга сингиб кетсанг, топилса паноҳ...

Бир сўз деса,
Яшагинг келса...

Торайиб боряпти тафаккур,
Сусайиб қолгандай иймон ҳам,
Тарк этиб кетяпти сабр карвони
Кимсасиз қолгандай қалб – кулбам
Ишқсизман!...

Муаллақ вужудим, руҳ – ҳорғин,
Хаёллар кезмайди нур ичра,
Дил қушим сайрамас дамодам,
Бечора қафасда, бечора.
Ишқсизман!!!...

Наҳотки, мўъжиза рўй бермас,
Наҳотки, ўтаман шу зайил?
Осмон кўк, ер эса ер эмас,
Наҳотки, хароба шунча йил?!
Ишқсизман!!!!....

Мен одам эмасман, эҳтимол,
Эҳтимол, малаклик қисматмас.
Шундайин яшамоқ, ў, малол,
Ёлғизлик сира ҳам ҳикматмас!
Ишқсизман!!!!.....

Куздан аразладим...

41

Ёлғиз аёл,
Капалак мисол.
Гулга қўнса,
Ухлаб қолар у.

У шабнамдир,
Жойнамози нур.
У бир тушдир,
Ёстиғи гурур.

У бир юлдуз,
Ёниб-ўчади,
У қора тун,
Нурлар ичади..

У бир сукут
Кечалари жим,
Ойни қучиб –
Йиғлайди сим-сим.

У бир қушдир,
Вужуди титроқ,
Новда учида
У сўнгги япроқ.

У бир гуҳар,
Қиммати фалон.
У бир карвон
Давлати талон.

Ёлғиз аёл
Худодир ёри,
Худога сингиб,
Худодир бори!

Йўқликнинг гули
саробнинг йўли
умримнинг кули –
азизим.

Кузнинг қуёши
тошнинг кўз ёши
сирнинг сирдоши -
азизим....

Дарднинг дармони
кўнгил армони
дорнинг арқони -
азизим...

Ёлғиз гуноҳим,
ишқим -паноҳим,
кўксимда оҳим –
азизим....

Дунём арқони
руҳим имони
жонимнинг жони -
азизим...

Куздан аразладим...

43

Чорласайдинг,
 Келмасмидим, ёр,
 Сенинг учун ўлмасмидим, ёр,
 Дунёни терс бурмасмидим, ёр?!
 Оромим ёр,
 ободим ёр,
 офтсбим ёр...

Ёмғир кулса,
 Эсламадингми,
 Қуёш сўнса, эсламадингми?!
 Тош ёрилса, эсламадингми,
 Оромим ёр,
 ободим ёр,
 офтобим ёр..

Заҳар тутсанг,
 Шарбатим, ўша,
 Шохдай эгсанг, қоматим, ўша,
 Сен чорласанг, омадим, ўша,
 Оромим ёр,
 ободим ёр,
 офтобим ёр...

Чорлаганлар
 Кам бўлгани йўқ,
 Қуёш ёнса шам бўлгани йўқ,
 Ёстиклари нам бўлгани йўқ,
 Оромим ёр,
 ободим ёр,
 офтобим ёр...

Эй, Фарид, десанг
 Учиб борардим,
 Тоғ бўлсам ҳам кўчиб борардим,
 Жаннатларни қучиб борардим,
 Оромим ёр,
 ободим ёр,
 офтобим ёр...

Анча бўлди,
Шеърлар ёзмадим,
Ҳайраларим тугмайди мева.
Ич-ичимда йиғлайди кимдир,
Ёзилмаган шеър каби бева.

Анча бўлди,
Ҳолим паришон,
Аҳволимнинг аҳволи хароб.
Айтилмаган сўз каби гирён,
Сархуш қилмас минг йиллик шароб.

Анча бўлди,
Юрагим бўм-бўш,
Вайронадир, ҳувиллар қаср.
Умидларим кўраётир туш,
Милнжларим кул бўлган, асир.

Анча бўлди,
Сендан дарак йўқ,
Нома келмас, сувратлар йиғлар.
Хотирамнинг боғларидан жим,
Кулгуларнинг ҳидлари келар.

Анча бўлди,
Яшламай кўйдим,
Танни судраб нимжон руҳият.
Филнинг юкин чумоли тортар,
Ўзлигидан кечган моҳият.

Анча бўлди,
Муҳаббат сарсон,
Жумбоқларга фарқ бўлган тақдир.
Айтилмаган сўз каби гумон,
Отилмаган ўқдай ҳавотир .

Анча бўлди...
Анча бўлди,
Ёмғир ёғмайди,
Тонг отмайди, қуёш ботмайди,
Анча бўлди...
Бу дунё қарахт...
Анча бўлди ер айланмайди.

Куздан аразладим...

45

Бир талпинсам сизга етаман,
Бир зарб билан эшик очилур.

Аммо,
нечун,
ташлаб
кетаман,

Сизни десам юрак сочилур.

Бир талпинсам, бахтни кучасиз,
Бир хўрсинсам қайтар дарёлар.

Аммо
нечун,
дарё
бўлолмам,

Умр ўтар, ўтар дунёлар.

Бир талпинсам, олам гулистон,
Бир шаҳд билан гина тўкилур.

Аммо
нечун,
сиртмоқдир
алам,

Оёғимга кишандир ғурур.

Бир талпинсам, меникидирсиз,
Ўзим экиб, ўзим ўрганим.

Бу
шабистон
қисматлар
аро,

Кўзим очиб, кўзим кўрганим.

Бир талпинсам, юрак ҳам тўхтар,
Қумга сингар, умр тўлқини.

Одам
бўлиб,
одам
бўлмадик,

Учрашармиз руҳ бўлган куни.

Сени кўп ранжитдим, кўп хафа қилдим,
Хатолар устига қилиб хатолар.
Ҳазратим, мен бугун бош эгиб келдим,
Пушаймон юкидан бўлиб адолар.

Қиличнинг дамидир босган изларим,
Товонимдан тирқирар қонлар – дарёлар.
Кошкийди кўнглимни тўфонга отсам,
Ҳайқириб қайтарди, солиб садолар.

Қошингда турибман, мағлуб ва мулзам,
Меҳрингдан умидвор, тилаб вафолар.
Жафони жонимга ортгирма, қўй, бас,
Сенсизлик жазодир, нечук жазолар?...

Энди кел, кўз ёшлар ёмғири тинди,
Тавбалар нидосин тинглар самолар.
Худога чап бериб, тақдирга кўнмай,
Айрилиб кетсак гар, тўхтар дунёлар!

Куздан аразладим...

47

Кўнгила доғи ўчиб кетади,
Қушлар келса, учиб кетади,
Тошбитиклар кўчиб кетади,
Сиз ёнимда қолинг, азизим.

Ғуруримсиз қоядек, мудом,
Ҳамроҳимсиз соядек, мудом,
Кўзим очган доядек, мудом,
Сиз ёнимда қолинг, азизим.

Маломатлар ўткинчи шамол,
Мақтовлар ҳам келмоқда малол,
Ҳам покиза, холису ҳалол,
Сиз ёнимда қолинг азизим.

Сиз орият байроғидирсиз,
Ишқ, меҳрнинг қайноғидирсиз,
Жону дилим ардоғидирсиз,
Сиз ёнимда қолинг, азизим.

Ташна дилман, дарёлашайлик,
Кўнгила очиб дунёлашайлик,
Ҳар лаҳзада дийдорлашайлик,
Сиз ёнимда қолинг, азизим.

Қадамлар
бошқача, кулишларингиз,
Кўзингиз чақнайди гулларга қараб,
Мана, кўрмаяпсиз йўлдаги тошни,
Учиб кетаяпсиз нурларни тараб –
МЕН САБАБ!

Маҳзун
наволарнинг тинди овози,
Дилхун кечаларнинг ҳасрати ёнди.
Яшагим келяпти узундаан узооқ,
Бемаврид ўлим ҳам ўзидан тонди –
СИЗ САБАБ!

Ажаб,
дунё бирдан ёшариб кетди,
Шохларин, тарк этмас кузги япроқлар.
Ҳали унугмабди, севишни фалак,
Ҳали титраб турар ишқли сўроқлар –
БИЗ САБАБ!

Куздан аразладим...
49

Нима десам ҳозир, ҳукмим бўлади,
Яхшиси, ёнимдан кет, кет, кетақол!
Мен йиғлаб турибман, вужудим йиғлар,
Бундай пайт адолат қочар, эҳтимол.

Йиғлатган инсоним, жонинг қирқтами,
Ўзингни олиб қоч, йўқликлар томон.
Қошу киприкларим чўғли найзадир,
Хўлу қуруқ ёнар, топмассан, омон!

Кўнглимни синдирдинг, чилпарчин қилиб,
Рухимда чақинлар чақнар дамодам.
Бир сўздан томирда, уйғонар аждар,
Бир сўз-ла, тақдирин ҳал қилар одам.

Ҳарҳолда, кўзимга кўринмай тургин,
Мен ҳозир хавфлиман, мисоли вулқон.
Сўз кучин, қудратин қачон англайсан
О инсон, оҳ инсон, воҳ инсон?!

ФАРИДА АФРЎЗ

50

Менга сўз изламанг китобий,
Майли у жўн бўлсин, тўпори.
Шунчаки, ростини гапиринг,
Ҳақиқат гўзалдир – шу бори!

Кўнглимиз ҳарирдан ҳарирроқ,
Қандайин кўзимдан мен тонай?!
Гуноҳми, хатоми, барибир,
Бир сўз денг, мен жон деб, ишонай!

Бу иқрор зарурат шу топда,
Балки у эртага керакмас.
Шу лаҳза ҳал бўлар ҳаммаси
Бир ўлиб тирилган юракмас!

Куздан аразладим...

51

Хаёлларинг олиб кет, олисдаги ёр,
Тинчлик бермаяпти менга у сира.
Соғинчинг шамоли сочим тўзгитар,
Ифори бордими, райҳондан сўра.

Олиб кет, ўзинг-ла, ҳаяжонларинг,
Вужудим титратди зилзила мисол.
Ихтиёринг қолибди хиёбонимда,
Ортимдан эргашар жавобсиз савол.

Уйқумни бузади бир сирли товуш,
Кўнглинг куй чалади тунлари бедор.
Сендан ўтинаман, сенга илтижо,
Кетсанг, ўзингни ҳам олиб кетгин ёр.

Қоп-қора тун.
Учар ёруғлик,
Наҳот, шуъла!
Саробмасмикин?
Умидларим чилпарчин палла,
Яна ҳолим харобмасмикин?!

Чўкиб боряпти қор парча иниб,
Сувдай мулойимдир қоялар шаҳди...
Қирғоқ ўпирилиб, узоқлашган пайт,
Ҳавасинг қўзғатмас бировнинг бахти...

Қорларини кураб, йўл очиб, қаранг,
Томирга ҳайқириб кирмоқда баҳор.
Бўлари бўлган дам, бу не кўргилик,
Бекор айтдинг-а, сен, шу сўзни бекор!..

Куздан аразладим...

53

Бунча менга боғланманг қаттиқ,
Мен бургутман – парвози баланд.
Қояларда маконим, измим,
Чўзсангиз қўл етмассиз ҳарчанд.

Мен тоғларга ошиқман, севдим,
Ҳар бир тошда эрким изи бор.
У меники ва мен ундаман,
Ў, пурвиқор, беҳасад диёр.

Мени қўлга ўргатиб бўлмас,
Ихтиёрим руҳимдай озод.
Қисматимни чўққида аён,
Мени пастга чорлама, ҳаёт!

Сендан қолган кўнглимни,
Тошга бердим – олмади.
Оловга ташлаб эдим,
Тутаб кетди – ёнмади.

Шамолга тутдим шошиб,
Ногоҳ овози тинди.
Дарахтга қўйдим осиб,
Шохи қарсиллаб синди.

Қушларга дондай сочдим,
Тил тортмай бердилар жон.
Тоғларга элтган эдим
Қоялар бўлди вайрон.

На қилай қолган кўнгил,
Бошга бало бўларкан.
Қилган бир хатонг учун,
Жон минг товон тўларкан.

Куздан аразладим...

55

Жуда

ярашяпти

сизга

ошиқлик,

Ёшариб кетяпсиз кундан кун.

Ўзи гўзал эди кулишларингиз,

Бирам чиройлиг-ей, кечадан бугун.

Менга

ҳам

ярашди

маъшуклик,

сўзсиз,

Ёшариб кетяпман ҳар он, ҳар лаҳза.

Ўзи гўзал эди умрим, ҳаётим,

Бирам чиройлиг-ей, кунларим кўркам.

ФАРИДА АФРЎЗ

Бизга

ярашяпти

шу

кутилган

бахт,

Ёшариб кетяпти дунёлар беҳад,

Ўзи гўзал эди ишқтарош кўнгила,

Бирам чиройликсан, кел, кел муҳаббат!

56

Керакмиди бу азоб,
Ўртанишлар, изтироб,
Ваъдалари туш, сароб,
Яна келдингми, севги?

Юрак чидаб берарми,
Кўнгила тошин терарми,
Бу ҳукми, қарорми,
Яна келдингми, севги?

Сенсиз куним тинч эди,
Воз кечдим – севинч эди,
Бу сўнги илинж эди,
Яна келдингми, севги?

Не манзилга етарман,
Бош олиб қай кетарман,
Энди жонни нетарман,
Яна келдингми, севги?

Келибсан, оҳ, келибсан,
Шамолдай тез елибсан,
Томиримга инибсан,
Яна келдингми, севги?

Умр ҳам ўтиб борар,
Кўз ёшим тошни ёрар,
Ёлғизлик, қўйиб юбор,
Яна келдингми, севги?
Яхшиям келдинг, севги!

Куздан аразладим...

57

Мен шунчалар бахтлиман,
Ундан кўпроқ гуноҳкор.
Ором билмас саркашман,
Айбсизману айбдор.

Дилим дарё тўғонли,
Осмоним бор бир бурда.
Умрим ёмғир, шамолли,
Тоғдай чўкар ҳар тунда.

Нима қилсам хатодай,
Бир қарасам уволман.
Сўроқларим жавобсиз,
Мен дунёга саволман.

– Хайр, – дединг ва кузатдим жим.

– Кўришгунча – чидарми юрак?

Ҳижрон бизни ҳалинчак қилди,

Яна

ўзи

тебратса,

керак.

– Хайр, – дедим, жимгина қолдинг.

– Кўришгунча, чидарми, юрак?...

Дунёсини англадик, етдик,

Яшаш

учун

соғинмоқ

керак!..

Куздан аразладим...

59

Сенга раҳмат,
Сенга тасанно,
Илҳом бердинг, мудроқ руҳимга.
Кўнгил учар, кўнгил сарафроз,
Қанот боғлаб, ишқим-оҳимга.

Энди сени
Кўрмасам бўлмас,
Сенсиз яшаш беҳуда сайр.
Кўзингдаги оташга туташ,
Соғинчлардан ёнмоқда бағир.

Сенга раҳмат,
Ишқни танитдинг,
Роҳатсимон азобни туйдим.
Таним, жоним, вужудим –қуёш,
Билиб туриб ва жон деб, куйдим

Сенга тасанно!..

Нега жимсан, нега дарак йўқ,
Хат ташувчи кабутар қани?
Узоқдирсан, кипригимдан ҳам,
Чак-чак оқар сочларим қони.

Хиёнатга тўйганмас дунё,
У аждардир, ягламай ютар.
Менинг, сенинг дардимизсиз ҳам,
Тонглар отар, қуёшлар ботар.

Энди бизга синовлар бекор,
Тоғ бўлса ҳам нурайди тоқат.
Ёлғонингга ишонтир мени,
Не десанг ҳам жим турма, фақат.

Куздан аразладим...

61

Худди тошлар томчи ютгандек,
Худди қуёш ойни кутгандек,
Худди дунё бир зум ўтгандек
Сени соғиндим!

Мисли сайёҳ йўл топмай абас,
Мисли олов ололмай нафас,
Мисли дунё зебу зар қафас,
Сени соғиндим!

Гўё шамол тошларни ўйди,
Гўё бардош жонидан тўйди,
Гўё ер ҳам айланмай қўйди,
Сени соғиндим!

Куриётган дарахтнинг шохларига гул битди,
Қушлар келиб сайради, қоқ ёғочга тил битди,
Сенсиз яшаб бўлмайди,
сенсиз энди куним йўқ,
Ҳар пўстлогин қагига муҳаббатим – дил битди.

Хаёлларинг шавқидан тўлиб-тошиб яшайман,
Ўша мағрур бошингни бағрим босиб яшайман,
Сенсиз яшаб бўлмайди,
сенсиз энди куним йўқ,
Келар йўлинг пойига жоним тўшаб яшайман.

Шамол елар бетиним, жимирлайди япроқлар,
Ёмғир ёққан саҳродай, хузур қилар тупроқлар,
Сенсиз яшаб бўлмайди,
сенсиз энди куним йўқ,
Минг бор оташ ўтида куйдиради титроқлар.

Энди сенинг бўйинингда билакларим гуллайди,
Белларимга чирмашиб, гул печаклар бўйлайди,
Сенсиз яшаб бўлмайди,
сенсиз энди куним йўқ,
Бўлмайди, ҳей, бўлмайди, сенсиз яшаб бўлмайди!

Куздан аразладим...

63

Кеча жуда бахтли эдим,
Нима бўлди, менга бугун?
Кеча сочим дарё эди,
Бугун эса дилдай тугун?!

Кеча осмон, осмон эди,
Бугун эса ёмғир, булут.
Кеча умр, умр эди,
Бугун эса тушдай унут.

Кеча кўнгила бутун эди,
Бугун чил-чил бўлди ногоҳ.
Наҳот, бир сўз қилич бўлди,
Яшамокқа йўқдир паноҳ.

Кеча мен ҳам тирик эдим,
Бугун эса бир харсанг тош.
Одам эдим, одам эдим,
Бугун ёниб бўлдим қуёш!

ФАРИДА АФРЎЗ

♀

ШОШМА, ДУНЁ...

Шундай ўтсам,
диллим вайрон,
Йўлиққаным
бўлди ҳижрон,
Савол армон,
жавоб армон,
олам мени кечиргайму?!.

ЭРТАК

(гиря)

Бир бормиди, йўқмиди,
Отам менинг бормиди?
Бир бормиди, йўқмиди,
Онам менинг бормиди?!...

Бўри баковулмиди,
Тулки ясовулмиди,
Кўрганларим наҳот, туш,
Балки тасаввурмиди?

Қирговул қизил, экан,
Қуйруғи узууун экан.
Мен бир эртак бошладим,
Демангиз, маҳзун экан.

Эшигимдан шарқираб,
Оқмаганим, онам-ов,
Туйнугимдан ярқираб,
Боқмаганим, отам-ов.

Тобутлари кўчамда,
Дарё бўлган, онам-а,
Ҳикматлари дунёмда,
Дунё бўлган, отам-а!

“Ота”, десам тилларим,
Қонаб кетар, ёронлар!
“Она”, десам, жисму жон,
Ёниб кетар ёронлар!

“Ота-она ўлмоғи –
Мерос” – дегани ёлғон.
Етим бола кўзлари,
Чарос дегани ёлғон!

Дийдорига тўймасанг,
Дийдор, дегани ёлғон!
Ғафлат олса ёқангдан,

Бедор, дегани ёлгон!
Олсанг-олсанг, бермасанг,
Бозор, дегани ёлгон.
Йиглаб борсанг, чиқмаса,
Мозор, дегани ёлгон!..

Бир бормиди, йўқмиди,
Отам менинг бормиди?
Бир бормиди, йўқмиди,
Онам менинг бормиди?!...

Қаранг, бугун эгам йўқ,
Осмондан тушгандайман.
Қадрим йўқдир, қадрим паст,
Арзонга тушгандайман!

Йўл юраман, йўлларим,
Мендан қочиб борадир,
Кўнгил яра, кўнгил қон,
Қилни қирққа ёрадир.

Отам бўлса қўлига,
Сув қуймасмидим, айтинг.
Онам бўлса, кўзига,
Кўз бўлмасмидим, айтинг!!

Эшигимдан сой бўлиб,
Оқмаганим, отам-ов!
Туйнигимдан ой бўлиб,
Боқмаганим, онам-ов!

Нодонликнинг тўр босган,
Уяси экан-а, ёшлик!
Умр деган матоҳнинг,
Куяси экан-а, ёшлик!

Энди бугун шалвираб,
Суякларим қақшайди –
Вужудимга сиғмас руҳ,

Куздан аразладим...

67

Дунё торга ўхшайди.
 Отамдан сўнг босганим,
 Хато бўлди, рости гап.
 Онамдан сўнг шодлигим,
 Адо бўлди, рости гап!

Ёлғон кулиб, ёлғон, деб,
 Ўзни алдаб юрибман.
 Бир қўлим йўқ, бир кўзим,
 Бир оёқда турибман!..

Бу дунё-дун, бесабр,
 Қайга борар айланиб.
 Чигаллашиб ётибди,
 Ўз ўқига бойланиб..!

Бўри баковулмиди,
 Тулки ясовулмиди,
 Кўрганларим наҳот, туш,
 Балки тасаввурмиди?

Ўттиз йиллик айрилиқ,
 Ўттиз кунча бўлмади.
 Ярим умр ўтди, бироқ,
 Ярим кўнглим тўлмади.

Бола бўлиб йиғладим,
 Менинг ибодатим –шу,
 Йўқотганларим, узр,
 Менинг кароматим, шу!

Қирғовул қизил экан,
 Думлари узууун экан.
 Эртагим ҳасрат бўлди,
 Воҳ, вой-ей, маҳзун экан...

Мени кечир, эй, Тангрим,
 Исёнга йўймагайсан!
 Ташлаб кетганлар ҳаққи,

Сен ёлғиз қўймагайсан!!!!

Неча ойлар, неча кунлар
Ғафлат ичра ўтди тунлар,
Ёзолмадим, сўз демадим,
қалам мени кечиргайми?!

Юрак оғриқ, кўнгила доғлиқ,
Ҳар қадамим, йўлим боғлиқ,
Томиримда гуллаган ул
алам мени кечиргайми?!.

Умрим бердим, синовларга
Вақтим топдим бировларга,
Остонада “қорам”га зор
онам мени кечиргайму?!.

Опа-синглим кўзим-қошим,
Оға-иним нур-қуёшим,
Уларни деб гир югурган,
танам мени кечиргайму?!.

“Оҳ”, деганга дармон бўлдим,
Воҳ, деганга қалқон бўлдим,
Ўз жонимда зўриққан, ў,
ярам мени кечиргайму?!.

Шундай ўтсам, дилим вайрон,
Йўлиққанним бўлди ҳижрон,
Савол армон, жавоб армон,
олам мени кечиргайму?!.

Фарид Афрўз, каромат сўз,
Ҳидоят сўз, иноят сўз,
Улуғ кунда айтолмаган,

Куздан аразладим...

69

калом мени кечиргайму?!

Ватан деган сўз қадрини,
Ватандан айро билар,
Юрт деганда кўзларида,
жиққа ёш пайдо, билар.

Пурвиқор тоғлар гурури,
Оқ булутлар соябондир,
Шаршара кўксига сигмас,
мангу шўх наво билар.

Ки тупроғи тўтиёдир,
Ҳар майсаси нондай азиз,
Тўрт фасл бирдай чаманзор
покиза ҳаво билар.

Бу буюклар ўлкасидир,
Бир куни асрга тенг,
Зарварақлар сўйлагуви
ҳар китоб – садо билар.

Бунда сўйлар ҳар чечак,
Ҳар гиёҳи бахтидан,
Куёши-ю ёмғири ҳам
дардига даво билар.

Эй, Фарид, атрофга боқ,
Тўрт тамон файзу фараҳ,
Минг шукрлар айлабон
ўз бахтига шайдо билар.

ЎЗБЕК

“Ўзбеклар қандай одамлар?”
(Хорижликнинг саволига жавоб)

Ѓўзасининг гулларини ўпади, ўзбек,
Кўзичоғин кўзларини ўпади, ўзбек,
Фарангиваш сатанларнинг бармоқларинмас,
Отасининг ўнгирини ўпади, ўзбек.

Тол экади, тут экади, экар тераклар,
Уй қуради боласининг болаларига.
Қуш боқади, қурт боқади, чарчамас ўзбек,
Хиргойиси бўз тўрғайнинг ноаларига.

Алдамайди, айтган сўзи-ҳадисдай холис,
Ғарчи Қуръон ёдлаганмас, борлиғи-иймон.
Пайғамбарин, пошшосини танийдимми, бас,
Тавбаси бор Аллоҳига, қасамлари нон.

Шукр қилар, ҳар лаҳзаси, тинчлик онига,
Бедапоя сайилгоҳи, пайкаллар, боғлар.
Дон хирмони кўшки эрур, минбар, мартаба,
Ғар гиёҳнинг тилин билар, дилдан диллашар.

У ҳар йили даҳо тугар, авлиё, шоир,
Буюкларни бераверар жаҳонга бот-бот,
Ва индамай яшайверар, қилмай иддао,
Томирида оқаверар мурувват, сабот.

Ғей, сен, дунё, танимасанг таниб ол, уни,
Ға, бу шундай ўлка эрур, олгин тупроғи.
Ер шарида бир юрт борки, мангу, муқаррар,

Куздан аразладим...

71

Эли эса, ўзига бек, мардлик байроғи!

Ўғлим, билсанг, бу дунё,
Муҳаббатдан яралгандир,
Қизим, севги таровати,
садоқатдан таралгандир.

Ўғлим, билсанг, йигитлик- шон,
“Ака”, “Ука” “Ота”, – унвон,
Одам Ато қомус қилган,
адолатдан яралгандир.

Қизим, билсанг, аёллик – бахт,
“Опа”, “Сингил” “Она”лик – тахт,
Момо Ҳаво мерос этган
саодатдан яралгандир.

Сен туғилдинг, дунё кулди
Балоғатинг ойдек тўлди,
Отанг, онанг қувонч топган
ҳаловатдан яралгандир.

Қадар сенсан, зафар сенсан,
Худойимдан хабар сенсан,
Кўзим очган, сўзим сочган
кароматдан яралгандир.

МАРСИЯ

Эркин Воҳидовга

Ҳей, шоир, бас, шеър ёзма, тўхтат,
Пичоқ бориб суюкка етди.
Энди не деб ёзсанг ҳам ёлғон,
Эркин Воҳид оламдан ўтди.

Буюкларнинг дарахти буюк,
Соясида яйрагай ҳар жон.
Чақин урса, э, воҳ, нетарсан,
Бу йўқликда йўқлик ҳукмрон.

Бугун шоир урфдан қолди,
Шахт йўқолган, гурури синди.
Дарвешлардек яшамоқ душвор,
Мум тишлайди, овози тинди.

Шеърининг ранги сарғарди,
Қалам ношуд, қоғоз паришон.
Ахир бугун қарахт туйғулар,
Ҳайрат йиғлар, ташбиҳлар ҳайрон.

Етар, энди шеър ёзиб бўлмас,
Шоир, бўлди, чиранма, тўхтат.
Миллат бахтин, миллат қайғусин,
Рост сўзини у айтди, фақат.

Эркин Воҳид ўтди оламдан,
Илҳом сўнди, тарк этди мангу.
Бу дунёнинг энг гўзал шеърин,
Ўзи билан олиб кетди.

Куздан аразладим...

73

Ўз асрида яшамайди буюк зотлар,
Қисмат эмас даври билан ўралашмоқ.
Елкасида минг йилликлар залвори бор,
Ўзи нурдир, унга эмас нур талашмоқ.

Асри уни тушунмайди, дер нописанд:
Бир одам-да, юрибди-ку маъюс, ғариб.
Икки қўли, оёғи бор мендай ахир,
Нима бўпти, осмонларга турса қараб.

Асри уни хўрлайверар, боз устига,
Кўни-кўшни, марду номард, хотин-халаж.
У барига қўл силтайди ва оқибат,
Ёлғиз қолар, оч қолади, дардманд, фалаж.

Бир буюк йўқ ўзи ажал билан ўлган,
Дорга осар, зиндон қилар, товон тилар,
Тилин кесар, кўзин ўяр, узар бошин,
Ё шогирди ё яқин дўст заҳар тутар.

Ахир улар халқнинг юзи, тарих тили,
Бу зиёсиз умринг ахир қаро турбат.
Сендан нима қолар, ўйла, бир уюм вақт,
Ва нафснинг хархашаси, ҳасрат, ғурбат.

Бунча нодон, жоҳилдирсан, эй, ҳайлидун,
Етмасмиди шунча қурбон, шунча армон?
Ёнингдаги буюгингни эътироф эт,
Йўқса, миллат куяр абас, куяр жаҳон!

САЁҲАТ ИЛҲОМЛАРИ

(туркум)

Мен кетаман, кузатар кема,
Пишқиради, наъра тортиб, оҳ.
Эргашади ордан тўлқинлар,
Ва бош урар қирғоққа ногоҳ.

Кейин эса ҳорғин қўзғолар,
Таранг тортар ҳижрон лангари.
Юрагимнинг тори узилар,
Худди ёрдан кетмоқ сингари.

Бунда қолар муҳаббат, қўшиқ,
Ва шодликка бурканган дунё.
Сувда кезар жаннат парчаси,
Ва ўнгидан келган туш, гўё.

Каютамда атай қолдирдим,
Нигоҳларим терган гавҳарни.
Хотирамга яшириб қўйдим.
Ой чўмилган сирли саҳарни.

Хайр, уммон тубсиз, қирғоқсиз,
Эҳтироси бетизгин, озода.
Энди сени қандай унутай,
Ҳаётимда ёрқин хаёлот!

Италия

Куздан аразладим...

75

Ердан гар узилса қадаминг,
 Воҳима босаркан ногаҳон.
 Уммоннинг кафтида бир парча,
 Муз каби титрайди ширин жон .

Қирғоққа умидвор боқасан,
 Ва гарчи ишончинг муқаррар.
 Ёмғирга интизор саҳродай,
 Умр ҳам кўзингга жовдирар.

Бу улкан кема воҳ, пишқирар,
 Жангари тўлқинга бермай ён,
 Орзулар қошида гўёки,
 Шижоат топширар имтиҳон.

Тавалло қиласан Худога,
 Тиз чўкиб қудрати қошида.
 Ва англаб етарсан бахтлигин,
 Ётмоқлик она ер тошида.

Синганур

Тинчгина мудрайди Тинч океани,
Осмоннинг бағрига бошини қўйиб,
Қирғоклар туташган бармоқлар каби,
Наъра тортар кема тошиб, ҳайқириб.

О, сувда сузувчи бир парча жаннат,
Нима феълим ёқиб сенга боғландим.
Мен бугун илк бора ўзимни севиб,
Илк бора ўзим учун яшай бошладим...

Индамай кузатар осмон жилмайиб.
Наъра тортар кема, мағрур эркатой,
Қайдан топиб шунча бахтиёрларни
Қай томон кетмоқда ҳайрон боқар ой.

Тассаввурга сизмас мўъжиза хилқат,
Манзили самога туташган маъво.
Одамзод ўзини англамоқ учун,
Яна сен кераксан, Ҳаво, сув, Худо!

Малайзия 77

Куздан аразладим...

КОЛИЗЕЙ

О, Рим, о, Рим, пурвиқор диёр,
Ҳар тошида тарих қатланган.
Асрларнинг залвори оғир,
Хотиралар юки юкланган.

Бунда ҳар не ўтмишдан сўйлар,
Фавворалар тўкар кўз ёши.
Колизейнинг эшиклари ланг,
Куйдиради сабр қуёши.

Харсангларга суюнаман жим,
Зиналарга чўкаман ҳоргин.
Мен нечанчи, ахир, айт, ахир,
Яна кимлар санқийди тагин?

Бунда бари қайта жонланар,
Харобалар ҳайрати ёвқур.
Охири йўқ, туби йўқ, оғриқ,
Хаёлларим чуқурдан чуқур....

Наъра тортиб жангга шайланар,
Оч арслонлар, телба буқалар.
Мана, мана, ёнимдан ўтди...
О, тасаввур, ёрқин нақадар!..

Антик дунё, найрангбоз дунё
Бу ҳаётнинг саҳнаси жозиб.
Сенда фақат икки актёр бор,
Бири мағлуб, бириси голиб.

Хайр, демай кетаман сендан,
Кўрушгунча, мангулик рамзи!
Энди сени унутиб бўлмас,
Хотирамсан – жонимнинг хасми!

ҲАЙРАТ

Қадим ва бетакрор Барселона шаҳрини қурган испан халқининг фахри, буюк меъмор АНТОНИО ГАУДИ хотирасига бағишлайман.

Амаллаб тўрт девор тикласак,
Мақтанамиз уй қурдик дебон.
Кўприк қурсак мабодо агар,
Воқиф бўлар жумлаи жаҳон.

Бунда яшар жимгина бир зот,
Қуриб қўйиб тенгсиз бир шаҳар.
Қаср, масжид, кошона, бироқ,
Ўзи уйсиз... Яшар оч-наҳор.

Аммо умрин парча-парчалаб,
Ҳар устуну пештоққа осди.
Жонсиз тошга руҳ ато этиб,
Мўъжизалар панжасин босди.

Ва Аллоҳга ҳамду санолар,
Айтаверди такрор ва такрор.
Афсонага айланди шаҳар,
Кўшиқ бўлди, ёр, севикли ёр!

Бир инсоннинг тафаккурига,
Наҳот, сиғса, шунча жозиба?
Отлар... қушлар... балиқлар.. .ҳайҳот,
Ҳайкал ичра тушар жазаба.

Наҳот, шу жон вужудда яшар.
Наҳот, сиғар митти дунёга?
Ҳей, сен тарих сотма, сафсата,
Бир бор кўргин, ботма, риёга!

Куздан аразладим...

79

Шаҳар сокин, йўллар бежирим,
У яратар... Кезарди ёлғиз...
Ногоҳ уриб кетди трамвай,
Тонг саҳарда...
О, ўлим!
Эсиз?!..

Ҳеч ким уни танимади ҳам,
Таниб бўлмас эди жароҳат.
Оҳ, ёлғизлик – хўрлик кундаси,
Сен бор жойда ёндош ҳалокат.

Изладилар... Йўқ келмади у,
Бугун, эрта, индинига ҳам.
Кута-кута шогирдлар гирён,
Хабар топти!
Босиб кетди ғам!

У ётарди касалхонанинг
Ташландиқ бир музхонасида.
Кимсасиз, ночоралару,
Бедаволар хилхонасида...

О, ғариблик,
Тенгсиз матонат,
Буюкларга битилган қисмат.
Тиригида беқадр, фақир,
Ўлими ҳам нодир бир ҳикмат!

Шаҳар қалқди...
Шаҳар титради,
Уввос солиб йиғлар бинолар.
Мана неча аср ўтса ҳам,
Ҳар тирқишдан келар видолар!...

Испания

*Дунёнинг етти мўъжизасидан бири бўлмиш
Пиза шаҳридаги Византия минораси
ҳар йилига 1 мм.га қийшаймоқда...*

Энкайиб
бормқда,
оҳ қаддинг,
Худди кўнглим каби чўкмоқда.
Ё, хотиранг огирмиди, айт,
Ёки ёринг ташлаб кетмоқда?

Томошахўр
ахир
одамлар,
Биз шўрлик-ла, йўқ сира иши.
Ўзи билан ўзи овора,
Фақат ўзи ва кўнгилахуши ...

Мен
ҳам
битта
сайёҳман
нодон,
Сайр этарман мўъжиза кўзлаб.
Сен еттинчи мен эса саккиз,
Мен юрибман, ўзимни излаб!...

Париж

Куздан аразладим...

81

МУНДАРИЖА

Аразладим3

ШОШМА, УМР

Ҳеей,	5
Шошма умр.	6
Дунёда	7
Яхшим.	8
Кузак демай	9
Шошиб кетяпти	10
Дунё қаридими.	11
Феврал	13
Март.	14
Бу кунлар ҳам.	15
Баҳорги қор.	16
Бошқача яшайман.	17
Тушкинликка.	18
Ўкинма.	19
Кўшигингни.	20
Бу қиш	21
Узо-о-о-о-о-қ.	22
Умр.	23
Аё, дўстлар.	26
Тўзон бўлиб.	27
Ёмғир ёғса	28
Эй, дил	29
Тун.	30
Парчалаб.	31
Жанна.	32
82 Кечирмоқни.	33
“Эҳтимол”ни	34
Қайдасан	35
Товонимдан	36
Муножот	37

ФАРИДА АФРҮЗ

82

ШОШМА ИШҚ...

Шаҳаншоҳим.	39
Бир ишқ бўлса.	40
Торайиб боряпти	41

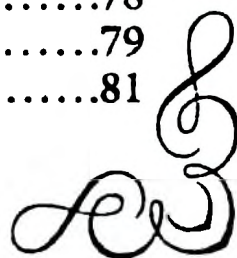
Ёлғиз аёл.....	42
Йўқликнинг гули.....	43
Чорласайдинг.....	44
Анча.....	45
Бир талпинсам.....	46
Сени кўп ранжитдим.....	47
Кўнгил доғи.....	48
Қадамлар.....	49
Нима десам.....	50
Менга сўз.....	51
Хаёлларинг.....	52
Қоп-қора тун.....	53
Бунча менга.....	54
Сендан қолган.....	55
Жуда ярашяпти.....	56
Керакмиди.....	57
Мен шунчалар.....	58
Хайр, – дединг.....	59
Сенга раҳмат.....	60
Нега жимсан.....	61
Худди.....	62
Қуриётган дарахтнинг.....	63
Кеча жуда.....	64

ШОШМА ДУНЁ...

Эртак (гиря).....	66
Неча ойлар.....	69
Ватан.....	70
Ўзбек.....	71
Ўғлим, билсанг.....	72
Марсия.....	73
Ўз асрида.....	74
Саёҳат илҳомлари (туркум).....	75
Мен кетаман.....	75
Ердан гар.....	76
Тинчгина.....	77
Колизей.....	78
Ҳайрат.....	79
Энкайиб.....	81

Куздан аразладим...

83

Адабий-бадиий нашр

Бўтаева
ФАРИДА АФРЎЗ

КУЗДАН АРАЗЛАДИМ...
шеърлар

Муқовада Ўзбекистон халқ рассоми Акмал Нурнинг асаридан
фойдаланилди.

Техник муҳаррир: А. Ахмеджанов

Мусаҳҳиҳ: Н. Умарова

“Адабиёт учкунлари” нашриёти

Лицензия: А1 №239. 2013 йил 7 июль.

Теришга 2017 йил 28 майда берилди.

Босишга 2017 йил 12 июнда рухсат этилди.

Бичими: 84x108 1/32. Офсет қоғозида босилди.

Босма табағи: 2,5. Адади: 10 000 нусха. Буюртма: 15.

“А. Records” МЧЖ босмахонасида чоп этилди.

Тошкент шаҳри, Корасув кўчаси, 4

* УЧРАШУВЛАР * ОИЛА

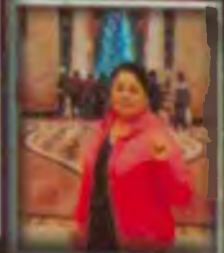
ОЙЛА * УЧРАШУВЛАР *

ЛАР * САЁХАТЛАР * ОИЛА

ОЙЛА * САЁХАТЛАР * УЧР

Bo'tayeva

FARIDA AFRO'Z

*Kuzdan
arazladim...*

eng yangi she'rlar

Toshkent 2017
«Adabiyot uchqunlari»

Kuzdan arazladim... (she'rlar) Farida
Afro'z - Toshkent "Adabiyot uchqunlari"
nashriyoti, 2017.168 /b.

UO'K: 316(08)

KBK: 60.5

A-38

**Mas'ul muharrir: pedagogika fanlari
doktori, professor –
Qozoqboy Yo'ldoshev**

Umrning fasllarga o'xshatilishi bejizga emas.
Bahor, yoz, kuz, qish chindan ham bolalik, yosh-
lik, qarilik, keksalikning ayni o'zi. Ammo inson
ko'ngli hamisha bahoriy tuyg'ular oshuftasidir.

To'plamdagi yangi she'rlarim mana shu xis-
larga yo'g'rilgan.

Yangi she'r esa yangi farzand.

Uning tug'ilishi dunyolaringni o'zgartirib
yuboradi.

Seni jajji qo'lchalari bilan katta yo'llarga
yetaklaydi. Uning ko'ngliga qarab, o'zing ham
go'dak sofliklari ichra kirib qolganingni bilmay
qolasan.

Yangi-yangi qiliqlar chiqarayotgan bola-
jonimni sizlarga ko'z-ko'z kilgim keldi.

Muallif

ISBN 978-9943-4874-3-7

© Farida Afro'z
© "Adabiyot uchqunlari"
Toshkent - 2017.

Arazladim xazonrez kuzdan,
Chirt

uzilgan
yaproqdan
ginam.

Dildiraydi shoxlar belibos,
Izg'irindan topilmas pana.

Xuvillaydi ruhimday bog'lar,
Kuz

oftobi
bevafo,
beburd.

Ochko'zlarcha yig'ilar hosil,
Xirmonlar ham xudbin va manqurt.

Arazlarim behuda so'zsiz,
Ha,

bilaman
to'rvamga
ziyon.

Kuzing kelsa alam qilarkan,
Bahor hali etmasdan poyon.

Kuzdan arazladim...

87

SHOSHMA UMR...

*Shoshma umr,
Shoshma vaqt,
Xali senda haqqim ko'p,
Tomirlarim kuydirgan -
Qo'shiqlar aytaman, xo'b...*

H-e-e-y,
Jonini jabborga berayotgan zot,
Qumloqqa imorat qurayotgan, zot,
Muzga gulurug'in sepayotgan, zot,
Ayting-chi, umringiz uvol emasmi?

H-e-e-y,
Shamolga sirini aytganlar, ayting,
Yomg'irga hovuchin tutganlar, ayting
Qimorga dunyoni yutganlar, ayting,
Ayting-chi, umringiz uvol emasmi?

H-e-e-y,
Quyosh nurlarini chiroq, deganlar,
Oyning hilolini o'roq, deganlar,
Qosh bilan qaboqni yiroq, deganlar,
Ayting-chi, umringiz uvol emasmi?

H-e-e-y,
Mehrni o'zidan qizg'angan kimsa,
Yo'q joydan g'avg'olar qo'zg'atgan kimsa,
Tinchlikni to'zonday to'zg'itgan kimsa,
Ayting-chi, umringiz uvol emasmi?

H-e-e-y,
Qahqaha bilmagan, soxta tabassum,
Gullarga termulib, gullamagan zum,
To'rt fasl barobar qaxraton mavsum,
Ayting-chi, umringiz uvol emasmi?

H-e-e-y,
Uch yuz yil qarg'adek yashamoqmi, ahd?
Toshbaqa qasrida orzungizmi, taxt?!
HAZRATI INSONSIZ, shu-ku asli baxt!
Ayting-chi, umringiz uvol emasmi?

Kuzdan arazladim...

89

Shoshma umr,
Shoshma vaqt,
Xali senda haqqim ko'p,
Tomirlarim kuydirgan,
Qo'shiqlar aytaman, xo'b...

Shoshma, quyosh,
Shoshma, oy,
Hali seni quchmadim,
Kokillaring torida
Arg'imchoqlar uchmadim..

Shoshma, yurak,
Shoshma, ishq,
Ko'ksinga sig'magan qush.
Parvozlaring sarbaland,
Yerlik g'amlar, xayr-xush!

Shoshma, gumon,
Shoshma, rashk,
Hali ko'ngil behabar.
Dilni dilga bog'lamoq,
O't va suv-la barobar.

Shoshma, dunyo,
Shoshma, baxt,
Hali senga to'ymadim.
Ismim olam qasrining
Peshtoqiga o'ymadim!

Dunyoda hech narsa bejiz bo'lmagay,
Bejizga sendan ham qolmagan konglim.
Yo'llarning oxiri tugagan misol,
Tugab bitdi, axir, daryoday mehrim.

Sababsiz sabablar sodir bo'lmaydi,
Axir besababmas, ayriliq, hijron.
Bir tomchi yosh kelmas, ko'zlaringga nam,
Kuning bitmasa gar, uzilmaydi jon.

Sharaflar, olqishlar, unvon, mukofot,
Kimlardir sen uchun bo'lgandir fido.
Har qilmish sababi, o'zingsan, o'zing,
Bugun sen, kimsan, shohmisan, gado?!

Boshing ko'kka yetsa, sababchisi bor,
O'zaging, ildizing, tomiring – beshik.
Yerning ostidasan yoki osmonda,
Demak, fe'ling sabab, niyating beshak.

Bas, shunday, sababning sababin axtar,
O'yla, izla, topu qilgin tafakkur.
Sababchiga sabab top, huzuriga chop,
Ta'zim qil, ehtirom, ibodat, shukur.

Kuzdan arazladim...

91

Yaxshiyam, aytmadim vaqtida,
Yaxshiyam, aytdim-a, vaqtida,
Ora yo'l so'zbozlik, vaqtbozlik,
Ora yo'l safsata, safsata.

Yaxshiyam, shahdimdan qaytmadim,
Yaxshiyam, qaytdim-a, shahdimdan.
Ora yo'l xatolik, judolik,
Ora yo'l tavakkal baxtimdan!

Yaxshiyam bordim-a, yoningga,
Yaxshiyam bormadim yoningga.
Ora yo'l daydilik, sarsonlik,
Ora yo'l o'limdir joningga!

Yaxshiyam...
Yaxshiyam ???
Yaxshiyam!!!

Kuzak demay, qahraton demay,
Daydi shamol yelaveradi.
Sochdagi oq bilan ishi yo'q
Dushanbalar kelaveradi.

Sen boshlaysan dilkusho yumush,
Kimdir raxna solaveradi.
Qarabsanki, shanba! Qolgani
Dushanbaga qolaveradi.

Seshanbada ko'zlangan ishdan
Jumada ham bo'lmassan xalos.
Bari qoldi! Faqat va faqat
Dushanbada omon bo'lsak bas.

Erta turib so'raysan omad,
Chorshanbadan murodbaxsh kun.
Zora bitsa, yo'q, chala qolar,
Dushanbasiz bo'lmas yakuni.

O'tganlarning ruhi madadkor,
Tilaganing tila, payshanba.
Yarim umr, yarimta ko'ngil,
Hayot esa dushanba-shanba.

Yugurasan-yelasan horib,
Ajinlaring, oh, taram-taram.
Yakshanbada bir kun sultonsan,
Dushanbaga quldirsan, qaram.

Kuzdan arazladim...

93

Shoshib
ketayapti
vaqtdan ham umrim.
Halloslab chopadi ortdan rejalar.
Bir qo'lda xato-yu bir qo'lda omad,
Biri chala qolar, birni bajarar.

Shoshib
ketayapti,
tomirdagi qon.
Ortidan chopadi halloslab yurak.
Nafasim sig'maydi, ko'kragim – qafas,
Bir «oh» deyishimga koinot kerak.

Shoshib
ketayapti,
nomimdan shonim.
Chopmoqda qarzdorlik halloslab ortdan.
Bir kuni hammasi tenglashgan chog'im, Yuzim
yoru? bo'lgay, shu vatan, yurtndan!

(60 yoshga kirmaganlar o'qimasinlar)

Dunyo qaridimi, yo men qaridim,
Negadir hammasi eskiga o'xshar.
Kulib bo'linganday, yig'lab bo'lingan,
Go'yo yer shari ham kaftimda titrar.

Dunyo qaridimi, yo menmi, yo Rab,
Otamning, onamning yoshiga yetdim.
Umr deganlari shumidir, nahot,
Nahot, armonlarning chohiga ketdim?!

Kuylab bo'linganday ishqning navosi,
Aytib bo'linganday eng aziz chorlov.
Muallaq ruhimning ortidan chopdim,
Tolidim, charchadim, sochlarim garov...

Yuragim og'riydi – sanchadi ko'ksim,
Boshin qo'yolmaslar xanjarzorimga.
Ortinga yo'l yo'qdir, oldinda gumon,
Dovdir vaqt zor emas, mening zorimga.

Dunyo qaridimi, yo menmi, ayting,
Ayting, axir nega har sir namoyon?!
Har kuni kimdandir qoladir ko'ngling,
Yengillab bormoqda bu kuzgi karvon.

Hayratga solmaydi fasllar raqsi,
Ehtiros to'lqini ketsa, qaytmaydi.
Dunyo safsataga to'lganu biroq,
Senga kerak so'zni hech kim aytmaydi.

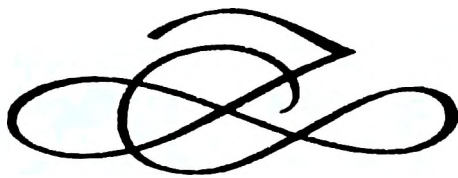
Kuzdan arazladim...

95

O'qib bo'linganday qismat kitobi,
Besh qo'lday ayondir taqdir, ko'rgulik.
Bir hovuch kul qoldi umrimdan nishon,
Va bir so'z qolmadi yonib degulik.

Shukrim singib ketdi so'ngaklarimga,
Sabrim darchasidan seni tanidim.
Allohim, ming yilki so'rayman, qaqshab:
Dunyo qaridimi, yo men qaridim?!..

FEVRAL

Qishdan juda zerikdi, fevral,
Oldda bahor, ortida ayoz.
Arosatda yashashdan toldi,
Bir kuni qor, bir kuni quyosh.

Uyaladi odamlardan u,
Va'dasida turolmay halak.
Endigina muzlarni yorsa,
Ko'kdan yana yog'ar kapalak.

Xijolatdan tumtayib olar,
Xo'mrayadi ortiga boqib.
Ba'zan kunlab uyidan chiqmas,
Qish yayraydi joniga yoqib.

Bunda esa ko'klam intizor,
Kundan kunga to'lishar kurtak.
Cho'pchaklarning qadri qolmadi,
Tanchalardan bezidi ertak.

Martning esa sabri chidamas,
O'tkazadi bedor tunlarni.
Oxir bir kun fevral shahd ila,
Chala tashlab ketar kunlarni.

Kuzdan arazladim...

97

MART

Yana bir kun qoldi, tong o'tsa,
Hayratdan yoqangiz tutasiz.
Meni aytdi, deysiz, g'aroyib,
Yulduzni olmadek uzasiz.

Yorishib ketadi dunyongiz,
Qaytadan tug' ilmoq, shunchalar.
Yosharib ketadi yoshingiz,
O, hayot, go'zaldir, bunchalar?!

Yana bir kun qoldi, mo'jiza:
Chechak toshni yorganin ko'ring.
Oftob sochin tashlaydi yoyib,
Qirq kokilin maydalab o'ring.

Tayyor turing, ha, ha, behazil,
Dilingiz shay, vujudingiz shay.
Mana, mana quyosh ko'rindi,
Birinchi mart, xush kel, bahoroy!

Bu kunlar ham g'animat,
Qorlar erib bitmoqda.
Kelsa, bahor omonat,
O'tsa, umr o'tmoqda –
Kel, ey, mening mensizim.

Sabr – olma gulladi
Pishsa tiling yoradi.
Tosh yurakka kirguncha
Peshonalar qonadi –
Kel, ey, mening mensizim.

Bu qanday ajib savdo
Boshi berkdir, yo'lim yo'q.
Yig'lay desam chiqar jon,
Chorlay desam tilim yo'q –
Kel, ey, mening mensizim.

Har tong qaytib gullaydi,
Chaqin urgan xotirim.
Oti boru o'zi yo'q,
Ertakdagi botirim –
Kel, ey, mening mensizim.

Dunyo asli charxpalak,
Tonsa, o'zdan tonar-da.
Seni berib xudoyim,
Olsa, jonni olar-da,
Kel, ey, mening mensizim.

Kuzdan arazladim...

99

BAHORI QOR

Bodom gullariga balolar yog'di,
Bolasin vaboga oldirgan ona.

Kurtaklar

chirqirar,

kurtaklar yondi,

Nihollar kampirga aylandi, ana.

Nahotki, oppoq qor, qaqring qarodir,
Nahotki, bir shahdga shunchalar qurbon.

Nahotki,

ilinjing

ko'ngli yarodir,

Nahotki, taqdirlar chalkashu uryon.

Bahor xo'rsinadi, ko'klam xijolat,
Bir lahza hayratim guvohi - chaqin.

Nahotki,

shunchalar

umr omonat,

Nahotki, bunchalar xiyonat yaqin?!

Boshqacha yashayman, ertadan boshlab
Burchu sarhadiga o'tlar tushmasmu?!
Eng avval ketaman o'zimni tashlab.
Atrofim choh tubi yanglig' qorong'u.

Bir kosa zardobga aylanganda oy,
Tun qizi boshidan yum-yum to'kilib.
Turibman – oyog'im osti jiqqa loy,
Tilovat qilaman yetti bukilib.

Sanamvash teraklar oq siynasida,
Nomahram bo'saning doglari o'chib.
Sargashta bodlarni quchib osuda,
Mening ko'z yoshimdek bormoqda qurib.

Olisda Qo'qonning tor ko'chalari,
Tarsillab yorilar yodimdek mening.
Muttaham dunyoning och ko'ppaklari
Etagim yirtay deb, irillab kelding...

Boshqacha yashayman, ertadan boshlab,
Ertaga sochimni tashlayman sochib.
Ostona qoshida ko'zlarin yoshlab,
Chechaklar gullaydi tunlar yozg'irib.

Sen qaydan bilarding, nodon gullarim
Bu ishqning zaharli lazzatlarini...
Bu savdo ODAMning ishqidek qadim,
Men buzdim, HAVVONing sarhadlarini!

Kuzdan arazladim...

101

Tushkunlikka tushmang, azizim,
Xali quyosh botmoqchi, xolos.
Jilva qilar shafaqqa qarang,
U borliqqa yoqmoqchi xolos.

Tushkunlikka tushmang, azizim,
Ertamiz bor – kunlarning kuni.
Axir umid bor-ku, oromvash,
Axir qancha kutganmiz uni?!

Tushkunlikka tushmang, azizim,
Payti keldi, yashamoq payti.
Axir biz ham odammiz, axir,
Xudo dedik, aks-sado qaytdi.

Tushkunlikka tushmang, azizim,
Qismat ekan bu ajib savdo.
Har lahzamiz ishqqa topshirdik,
Bu yog'iga tavakkal, illo!

FARIDA AFRO'Z

102

O'kinma,
Allohning qudrati cheksiz,
Sen bilan menga ham topilar panoh.
Ko'ngilmi so'rama, hali ham erksiz,
Gunohdan gapirma!

To'kilma,
Bo'g'zimni kuydirgan kalom,
Sensiz ham dunyolar ostinu ustun.
Tiriklik tongiga salom qil, salom,
Qiynoqdan gapirma!

Sitilma,
Qanoat, chok-choklaringdan,
Iztirob ko'ylagi pora-poradir.
Ko'ngildan so'z ochgil, ko'ngildan so'yla,
Yiroqdan gapirma!

Tikilma,
Ko'zimda yoshlar qolmadi,
Men endi boshqaman, men endi o'zga.
Xayollar osmondir, ruhdur osmonda,
Tufroqdan gapirma!

O'rtanma,
Qovushgan toshlarning darzi jiqqa qon,
Yusufning lolarang ko'ylagi misol.
Men seni hech qachon sevmayman, inon,
Qiynoqdan gapirma!

Kuzdan arazladim...

103

Qo'shig'ingni ayt – yomg'ir,
Raqslarga tush – yaproq.
Ey kuz, buncha go'zalsan,
Bahordan-da, bahorroq?!

Behi qalqir anhorda,
Anorzorlar vaqti chog'.
Ey dil, buncha yayraysan,
Bahordan-da, bahorroq?!

Bog'lar sokin, onamday,
Tunlar oydan oydinroq.
Ey ishq, buncha umidbaxsh,
Bahordan-da, bahorroq?!

FARIDA AFRO'Z

Elkadagi tog'lar yo'q,
Armon nedir, ne firoq?
Ey jon, buncha oromvash,
Bahordan-da, bahorroq?!

104 Sharob tutar uzumzor,
Xirmonlarning ko'ksi tog'.
Ey yurt, buncha ko'rkamsan,
Bahordan-da, bahorroq?!

Kuzak, sensan sarhisob,
Burchsan - shondan sharafroq.
Ey umr, sen yashnab qol,
Bahordan-da, bahorroq?!

Bu qish quruq keldi, qorlar yog'madi,
Lopillab-lopillab izlarni ko'mib.
Daraxtlar hayrondir, daraxtlar karaxt,
Xotirjam
uxlamadi
uyquga
to'yib.

Qor uchqun yomgirga aylanar shitob,
Bolasi onaga talpingan misol.
Nogahon novdalar cho'chimasin deb,
Besharpa
esadi
chorasiz
shamol.

Quyosh charaqlaydi tongdan shomgacha,
Kurtaklar jilmayar nurlar raqsiga.
Gullab ketay desa, Xudodan qo'rqar,
Xiyonat
qilolmas
elning
rizqiga.

Kuzdan arazladim...

105

Uzo-o-o-o-o-q yashaging keladi,
O'zing
ekkan
daraxtlardan ham.

Uzo-o-o-o-o-q yashaging keladi,
O'zing
aytgan
qo'shiqlardan ham.

Uzo-o-o-o-o-q yashaging keladi,
O'zing
qurgan
binolaringdan,

Ammo,
Aslo va aslo,
Uzo-o-o-o-q yashaging kelmaydi,
O'zing
tuqqan
bolalaringdan!..

FARIDA AFRO'Z

106

UMR
(o'ylar)

1. ARMON

Nima qildim ellikka kirib,
Yarim asr qanday yashadim?
Qay armonning ko'ksini tilib,
Qay mehrga jonim to'shadim?!

Nima qildim sarson, sargardon,
Qay bir ruhning rohati bo'ldim?
Bo'loldimmi, zulmatda bir sham,
Qay bag'irda oy bo'lib to'ldim?!

Shukrim bormi, qultum suv ichib,
Rozimanmi, burda nonimga?
Tashloldimmi, kibor libosim,
Loyiqmanmi, ajdod, nomimga?!

Sovurdimmi, shamolga vaqtim,
Fursatlardan qarzim bormi, yo?
Ko'pkarida uloq bo'ldimmi,
Chavandozman, tulpormanmi, yo?!

Qayga yetdim shu ko'ngil bilan,
Boroldimmi, mo'ljal, manzilga?
Yecholdimmi, biror mushkulni,
Yo'l berdimmi, kulgu, hazilga?

Kuzdan arazladim...

107

Nima topdim, nima yo'qotdim,
Qay birida men borman ko'proq?
Yaqinmanmi, yaqinlarimga,
Intilganim ketdimi, yiroq?!

Aytoldimmi, aytganlarimda,
Yozoldimmi, yozguvchilardek?
Kimdan baland, kimlardandir past
Dilim chaldim cholg'uvchilardek?!

Nega bugun o'rtanadi jon,
Nega yig'lar tirnoqlar, sochlar?
Nechuk ARMON qilmoqda isyon,
Tilga kirar so'ngak-og'ochlar?!

Nima qildim, ellikka kirib,
Xotiraman yoki bir epkin?
Mana bugun, turibman mag'lub
Qo'llarimdan sen tutgin – TASKIN!

2. TASKIN

Taskin,
meni yetakla, do'stim,
Shukronalik diyorlariga.
Dilim kuylay, sarbaland, sarmast,
Qo'shiq bo'lay, gulyorlariga.

Axir qarang, yulduzlar yaqin,
Shundoq qo'lim cho'zsam – yetgulik.
Mehr yaqin, muhabbat yaqin,
Har qadamda qut va ezgulik.

Nolib qayga yetardim, ayting,
Besabrlik manzili ayon.
Sharaf biryon, sharofat biryon,
Ko'ngil biryon, xayolot biryon.

Yondim axir, yonganda yurak,
Kuydim battar, kuyguvchilardan.
Layli, Zuhro sevgisiday mast,
Suydim, battar, suyguvchilardan.

Ishqim berdim, ishq tilaganga,
Jonni donday sochdim behisob.
Odam bo'lib, odamiylikda,
Yashamoqlik eng oliy SAVOB.

3.SAVOB

Bir tup daraxt eksang – savob,
Meva tugsa, tutsang – savob.

Pir tanlasang, pir qoshida
Mag'zur boshni egsang – savob.

Ahding birlan shahding birdir,
O'sha yo'lda yursang – savob.

Bir vayrona oshiq dilga,
Ishq qasrini qursang – savob.

Savob izlab, savobni deb,
Ming bir javlon ursang – savob.

Kuzdan arazladim...

109

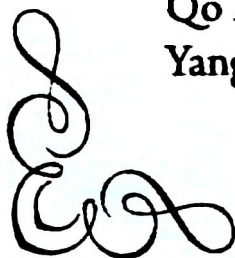
Ayo, do'stlar,
Chala qoldi oh, suhbatlari jononimiz,
Ammo dilda o'sha ahdu paymonimiz,
Eski yilda qoldi gina, gumonimiz,
Yangi yilda, yangilardan gaplashaylik!

Ayo, do'stlar,
Odam dardini odam olar, meh olar,
Ki, jonni ham xo'rlik olar, qahr olar,
Bor g'amingni ishq degan bir sehr olar,
Yangi yilda, yangilardan gaplashaylik!

Ayo, do'stlar,
Ketar yillar kelmas bo'lib, ketmoqdalar,
Har kunimiz tarixlarga bitmoqdalar,
Umrimizning zarvarag'in yirtmoqdalar,
Yangi yilda, yangilardan gaplashaylik!

Ayo, do'stlar,
Axir samo niyatlarga quloq tutar,
Orzularning ro'yobini omad kutar,
Ortda qolar tashvishlar ham, o'tdi, o'tar,
Yangi yilda, yangilardan gaplashaylik!

Ayo, do'stlar,
Bu dunyodan sog'inch qolar, alam qolar,
Yo yaxshi nom, shirin zabon, kalom qolar,
Qo'llaringdan to'kilgan o', olam qolar,
Yangi yilda, yangilardan gaplashaylik!

To'zon bo'lib to'zmasdan umring,
Uvoliga qolmasdan vaqtning,
Behudaga sotmay safsata,
Nimadir qil, yayrasin ko'ngling.

Toshmasidan sabr daryosi,
To'lqin kabi ketmasdan kuning,
O'zanini buzmasdan bardosh,
Nimadir qil, yayrasin ko'ngling.

Yoqasini yirtmasdan dunyo,
To'zmasidan umiding – to'ning.
Libos kiydir yupun fikringga
Nimadir qil, yayrasin ko'ngling.

Xarxashadan chiqar boshingni,
Tashvishlardan bo'shasin qo'ling.
Yuragingni ezmasin armon,
Nimadir qil, yayrasin ko'ngling.

Yana ming yil yashaging kelsa,
Yana qaytsang, shu bo'lsa yo'ling.
O'lmay desang o'lmasdan avval,
Nimadir qil, yayrasin ko'ngling.

Kuzdan arazladim...

111

Yomg'ir yog'sa yuragim yig'lar,
Oy nuridan ruhim muloyim.
Chaqmoq chaqsa suyagim sanchar.
Menga nima bo'lgan – xudoyim?!

Shamol bilan kezaman sarsar,
Yulduz uchsa, tafakkur qoyim.
Quyosh yonsa yonaman lov-lov.
Menga nima bo'lgan – xudoyim?!

Zilziladan avval titrayman,
Ko'nglimga kelgani ijobat doim.
Kimdir qulog'imga shivirlar tinmay,
Menga nima bo'lgan – xudoyim?!

Sirin aytar daraxtlar, gullar,
Tilga kirar kapalakoyim.
Qushlar xurkmay, kiftimga qo'nar,
Menga nima bo'lgan – xudoyim?!

Gul atridan boshim aylanar,
Dil og'risa, tikanzor – joyim.
Qor uchquni labim kuydirar,
Menga nima bo'lgan – xudoyim?!

112 Sezimlarim bunchalar dilgir,
Ruhim kezar samolarda jim.
Yasholmayman odamday bo'lib,
Menga nima bo'lgan – xudoyim?!

Men kim o'zi, qismatim nechuk?
Koinotni tutadir ohim.
Yer shari ham kaftimda to'ptosh,
Menga nima bo'lgan – xudoyim?!

Ey, dil,
seni nima qilay,
Nima qilsam og'rimaysan?
Kaftda tutay, gulga o'ray,
Nima qilsam, yig'lamaysan?!

Tiling bo'lsa, aytgin, axir,
Ketaylikmi osmonlarga?!
Odami yo'q, ozori yo'q
Mozori yo'q tomonlarga?!
 Ey, dil, seni nima qilay!?
 Nima qilsam og'rimaysan!?

Shabnamdayin to'kdilar-ku,
Tariqdayin sohdilar-ku,
Har kasodning bozorida,
Savdo qilmay, sotdilar-ku,
 Ey, dil, seni nima qilay,
 Nima qilsam og'rimaysan!?

Qilni yorgan, qirq chechaksan,
Ishq ahliga belanchaksan,
Tashna kelsa, mehring buloq,
Kaftda tutib, jon halaksan ,
 Ey, dil, seni nima qilay,
 Nima qilsam og'rimaysan!?

Uzum sabri -- sharob bo'ldi,
Tog' bardoshi -- turob bo'ldi,
Sen og'risang, sen yig'lasang,
Odamizod xarob bo'ldi,
Xarob bo'ldi, xarob bo'ldi!

 Ey, dil, seni nima qilay,
 Nima qilsam og'rimaysan!?

Kuzdan arazladim...

113

Tun...
Mening qirolligimdir,
Saltanatim - osmonu falak.
Xizmatimda dilgir va ilhaq,
Yetti olam hurlaru malak.

Tun...
O'zimman tanho hukmdor,
Ta'qib etmas nayza nigohlar.
O, qandayin, sokin, huzurbaxsh,
Tuyg'ularing toshar buloqlar.

Tun...
Ozodlik mening hukmimda,
Zarra qullik shamoli esmas.
Nafsu ta'ma, g'aflatda uxlar,
G'iybat, hasad yuraging ezmas.

Tun...
Mamlakatim, mahrim - halolim
Faqat sendan vafolar ko'rdim.
Sirlarimni bir senga ochib, ,
She'rlar bitdim, oy nurin o'rdim.

Parchalab tashladim o'zimni,
Majlislar, yig'ину tantanalarga.
Sayohat, to'y-xasham, muzokaralar,
Do'stu yoronlaru begonalarga.

Muxlislar so'zidan o'ta olmadim,
Chorlasa, yo'liga to'kdim jonimni.
Talpinganga to'siq qo'ymadim, ammo,
Itday qo'riqladim, orim, sha'nimni.

Parchalab ko'nglimni dostonlar bitdim,
Va sochdim oftobning zarrin nuriday.
Bilaman, u ayoz kechalar sizni,
Isitib turibdi cho'g'ning qo'riday.

Qismatga tan berib, ulashib o'zni,
Kitobga aylanib, kaftlarga tutdim.
So'z bergan Xudoyim, so'zlaring bilan
Yostiqlar ostiga quyoshday botdim.

Kuzdan arazladim...

115

«...Fransiyalik Janna Kalman. 122 yilu 164 kun
umr ko'rib, uzoq yashagan ayol
sifatida jahon rekordini qo'ydi».

(Internet xabarluridan)

Janna Kalman,
Taqdir seni sevib qoldi,
Omadingga havas qilib.
Hayot qaynoq bag'rin ochar,
Har lahzangga shukring bilib.

Janna Kalman,
Yashash ilmi tilsimotdir,
Sen ocholding o'shal sirni.
Vaqt jilovi qo'llaringda,
Tuta olding bir asrni.

Janna Kalman,
Sakson beshda qilichbozsan,
Chavandozsan yuz yoshingda.
Bir yuz o'nda kinoaktyor,
Mayparastlar jam qoshingda?!..

Janna Kalman,
Yuz yigirma...! So'zlarmishsan,
Ishq haqida takror, takror.
Bir singling bor senday halak,
Ishqda bemor, joni bedor.

Janna Kalman,
Men ham bitta gulparstman,
Ishqparastman, she'rparastman.
Nima qilay shunday zotman,
O'z umrimdan - o'zim mastman.

Janna Kalman,
Sevarmishsan, gullarni xo'b,
Bor jahonni qilib hayron.
Yuzga kirsam , bog'ing bezay,
Bir gul ekay, oti rayhon.

* * *

Kechirmoqni bilsang, agar,
Sen g'amlardan qutulgaysan,
Umring xazon etgan o'shal
sitamlardan qutulgaysan.

Tog'day og'ir, zilu zambil,
Qasos ezmas yelkalarining,
O'ch-intiqom o'ti yongan
alamlardan qutulgaysan.

Ikki yonda ikki nodon,
Ikki nomard siring sotar,
Ikki tilli ilon yanglig'
odamlardan qutulgaysan.

Og'zing oshga yetganda voh,
Kimdir tuproq sochar, pinhon,
Senga ravo bo'lmagan o',
taomlardan qutulgaysan.

Farid Afro'z, nazar tashla,
Chor atrofing toza-pokdir,
Sen ko'rmagan, sen bilmagan
olamlardan qutulgaysan.

Kuzdan arazladim...

117

«Ehtimol»ni daraxtga osing,
U g'unchadir, gullaydi bir kun.
Menga esa dangal so'z kerak,
Boshlandimi,
qilingiz
yakun!

Arosatning umri qiynoqdir,
«Balkim,» demang, hech qachon mavhum.
Bo'lar ishni bo'ldiring, tamom,
Fikringiz-ku
taqdirga
xukm!

«Yo'q,» deyish ham mardlik, joyida ,
«Ha,» demoq ham baxtga bir qadam.
Ammo aslo muallaq turmang,
Loqayd
kishi,
eng xunuk odam!

Tavakkalning boshida to'qmoq,
Qolmagandir ko'rmagan kuni.
Lekin ajab hamma sevadi
Va qo'llaydi Xudo ham uni!

Qaydasan,
 hayratim – ilhom
 parisi,
Kelib so'z ishqida devonalar qil.
 Qaydasan, hazratim jonim xadisi,
 Kelib
 qiynoqlardan
 begonalar
 qil.

Qaydasan,
 tarovat – ruhim
 allasi,
Beshigingga solgin, go'dakday uxlay.
 Toki unutayin, dunyo g'avg'osin,
 Toki so'zbon bo'lib qayta uyg'onay.

Qaydasan,
 ovozim,
 nechun bu jimlik,
Nechuk, benavolik, hasrat to'la dard?!
 Men otash qavmidan tug'ildimmi, bas,
 Olov
 tillarim-la
 hayqirmog'im
 shart!

Kuzdan arazladim...

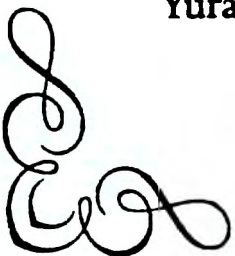
119

Tovonimdan,
sirg'alib
to'kilar kunlar,
Tomirda
yorilar,
chinqiriq, alam.
Kipriklar
maysadir,
yomg'irli tunlar,
Nuqtaga
jamlanar,
qorachiq - olam.
Jonimga
quyilar,
qaynoq tasalli,
Oromga
o'xshash bir
notavon sharpa.
Ismingni
ayt menga,
kimsan, netarsan?
Ishq
bergan
balokash, isming nimarsa?!
Bag'rimdan
sirg'alib,
to'kilar isming,
Tomirda
alanga,
yovvoyi otash.
Tezroq kel,
kelaqol,
qirq jonim tanda,
Yuragim
sen sevgan
eng go'zal rangda!

FARIDA AFRO'Z

120

MUNOJOT

Yo, Allohim bokaram,
Ishqing ichra shaydo qil,
Hukming, azming quliman,
so'zing ichra paydo qil.

Kechirguvchi o'zingsan,
O'chirguvchi o'zingsan,
Sendan so'ylab, kuylovchi
sur nayidek sado qil.

Men bir nodon bandangman,
Bandilikda yo'q gunoh,
Bu ilohiy she'r yozdim,
ko'ngillarga shifo qil.

Kunim bitib bir kuni,
Kelsa agar ul qazo,
Vijdonimda, iymonda,
ibodatda ado qil.

Yo, Rahmonim, yo, Rahim,
Yo, Sobirim, yo Kabir,
Menday mulzam bandangni,
o'tinaman duo qil.

Farid Afro'z, so'zing ayt,
Aytmoq baxti sendadir,
O'zingni top, o'zlikda,
o'zligingga vafo qil.

Kuzdan arazladim...

121

SHOSHMA ISHQ...

*Bir ishq bo'lsa,
Ko'ksingni tilsang,
Yuraging kaftingda tutolsang unga.
Olib ketaolsang, jon chiqar qadar,
Oyga o'yib bersang ismini tunga.
Bir ishq bo'lsa,
ko'ksingni tilsang....*

Shahanshohim, davlatli Sultonim,
Amirim, Xonim, Xoqonim,
Fuqarongman,
Himoyat et... himoyat et...
Adolatingga arzimasmanmu?!

Eram bog'i o'zimirman,
Havzi Kavsar o'zimirman,
Chashmai Ayyub o'zimirman,
Kel, ey, sipqor,
Halovat et... Halovat et...
Farog'atingga arzimasmanmu?!.....

Ikki qoshim, ikki ko'zim,
Ikki zulfi qarom birlan,
Ikki some' quloqlarim,
Qirq bir lashkar kiprik birlan,
Ikki ilkim, ikki poyim,
Yetmish ikki tomir birlan,
To'rt ming to'rt yuz so'ngak birlan
seningdirman, seningdirman!

Ko'zim yoshi daryo bo'ldi,
Dil hasratim dunyo bo'ldi,
Seni tilab gado bo'ldi,
Kel, ey, hotam,
Saxovat et... Saxovat et...
Sharofatingga arzimasmanmu?!.

Bu jahonning mehvari – ishq,
Dil bisoti gavhari – ishq,
Ikki olam payvandi – ishq,
Kel ey, Ishq,
Muhabbat et... Muhabbat et...
Karomatingga arzimasmanmu?!..

Kuzdan arazladim...

123

Bir ishq bo'lsa,
Ko'ksingni tilsang,
Yuraging kaftingda tutolsang unga.
Olib ketaolsang jon chiqar qadar,
Oyga o'yib bersang ismini tunga.
Bir ishq bo'lsa,
ko'ksingni tilsang....

Bir tun bo'lsa,
Tuganmas, yaldo,
She'rlar bitib olsang, beto'lg'oq, besas,
Sukunat kuy chalsa, kuylasa masrur,
Jimgina tinglasang, olmasdan nafas...
Bir tun bo'lsa,
tuganmas, yaldo...

FARIDA AFRO'Z

Bir oh bo'lsa,
Bir otash nafas,
Kuyib bitsa bari dardu alaming.
Nay bo'lib chalinsang qayta va qayta,
Ohangga ko'milsa dilxun olaming.
Bir oh bo'lsa,
bir otash nafas..

124

Bir so'z desa,
Yashaging kelsa,
Dunyoni qaytadan kashf etsang nogoh,
Birdan odamliging esingdan chiqsa,
Nurga singib ketsang, topilsa panoh...
Bir so'z desa,
Yashaging kelsa...

Torayib boryapti tafakkur,
Susayib qolganday iymon ham,
Tark etib ketyapti sabr karvoni
Kimsasiz qolganday qalb – kulbam
Ishqsizman!...

Muallaq vujudim, ruh – horg'in,
Xayollar kezmaydi nur ichra,
Dil qushim sayramas damodam,
Bechora qafasda, bechora.
Ishqsizman!!...

Nahotki, mo''jiza ro'y bermas,
Nahotki, o'taman shu zayil?
Osmon ko'k, yer esa yer emas,
Nahotki, xaroba shuncha yil?!
Ishqsizman!!!.....

Men odam emasman, ehtimol,
Ehtimol, malaklik qismatmas.
Shundayin yashamoq, o', malol,
Yolg'izlik sira ham hikmatmas!
Ishqsizman!!!!.....

Kuzdan arazladim...

125

Yolg'iz ayol,
Kapalak misol.
Gulga qo'nsa,
Uxlab qolar u.

U shabnamdir,
Joynamozi nur.
U bir tushdir,
Yostig'i g'urur.

U bir yulduz,
Yonib-o'chadi,
U qora tun,
Nurlar ichadi..

U bir sukut
Kechalari jim,
Oyni quchib –
Yig'laydi sim-sim.

FARIDA AFRO'Z

U bir qushdir,
Vujudi titroq,
Novda uchida
U so'nggi yaproq.

126 U bir guhar,
Qimmatini falon.
U bir karvon
Davlati talon.

Yolg'iz ayol
Xudodir yori,
Xudoga singib,
Xudodir bori!

Yo'qlikning guli
sarobning yo'li
umrimning kuli –
azizim.

Kuzning quyoshi
toshning ko'z yoshi
sirning sirdoshi -
azizim....

Dardning darmoni
ko'ngil armoni
dorning arqoni -
azizim...

Yolg'iz gunohim,
ishqim -panohim,
ko'ksimda ohim -
azizim....

Dunyom arkoni
ruhim imoni
jonimning joni -
azizim...

Kuzdan arazladim...

127

Chorlasayding,
Kelmasmidim, yor,
Sening uchun o'lmasmidim, yor,
Dunyoni ters burmasmidim, yor?!
Oromim yor,
obodim yor,
oftobim yor...

Yomg'ir kulsa,
Eslamadingmi,
Quyosh so'nlsa, eslamadingmi?!
Tosh yorilsa, eslamadingmi,
Oromim yor,
obodim yor,
oftobim yor..

Zahar tutsang,
Sharbatim, o'sha,
Shoxday egsang, qomatim, o'sha,
Sen chorlasang, omadim, o'sha,
Oromim yor,
obodim yor,
oftobim yor...

FARIDA AFRO'Z

Chorlaganlar
Kam bo'lgani yo'q,
Quyosh yonsa sham bo'lgani yo'q,
Yostiqlari nam bo'lgani yo'q,
Oromim yor,
obodim yor,
oftobim yor...

128

Ey, Farid, desang
Uchib borardim,
Tog' bo'lsam ham ko'chib borardim,
Jannatlarni quchib borardim,
Oromim yor,
obodim yor,
oftobim yor...

Ancha bo'ldi,
She'rlar yozmadim,
Hayratlarim tugmaydi meva.
Ich-ichimda yig'laydi kimdir,
Yozilmagan she'r kabi beva.

Ancha bo'ldi,
Holim parishon,
Ahvolimning ahvoli xarob.
Aytilmagan so'z kabi giryon,
Sarxush qilmas ming yillik sharob.

Ancha bo'ldi,
Yuragim bo'm-bo'sh,
Vayronadir, huvillar qasr.
Umidlarim ko'rayotir tush,
Ilinjarim qul bo'lgan, asir.

Ancha bo'ldi,
Sendan darak yo'q,
Noma kelmas, suvratlar yig'lar.
Xotiramning bog'laridan jim,
Kulgularing hidlari kelar.

Ancha bo'ldi,
Yashamay qo'ydim,
Tanni sudrar nimjon ruhiyat.
Filning yukin chumoli tortar,
O'zligidan kechgan mohiyat.

Ancha bo'ldi,
Muhabbat sarson,
Jumboqlarga g'arq bo'lgan taqdir.
Aytilmagan so'z kabi gumon,
Otilmagan o'qday xavotir .

Ancha bo'ldi...
Ancha bo'ldi,
Yomg'ir yog'maydi,
Tong otmaydi, quyosh botmaydi,
Ancha bo'ldi...
Bu dunyo karaxt...
Ancha bo'ldi yer aylanmaydi.

Kuzdan arazladim...

129

Bir talpinsam sizga yetaman,
Bir zarb bilan eshik ochilur.

Ammo,
nechun,
tashlab
ketaman,

Sizni desam yurak sochilur.

Bir talpinsam, baxtni quchasiz,
Bir xo'rsinsam qaytar daryolar.

Ammo
nechun,
daryo
bo'lolmam,

Umr o'tar, o'tar dunyolar.

Bir talpinsam, olam guliston,
Bir shahd bilan gina to'kilur.

Ammo
nechun,
sirtmoqdir
alam,

Oyog'imga kishandir g'urur.

Bir talpinsam, menikidirsiz,
O'zim ekib, o'zim o'rganim.

Bu
shabiston
qismatlar
aro,

Ko'zim ochib, ko'zim ko'rganim.

Bir talpinsam, yurak ham to'xtar,
Qumga singar, umr to'l?ini.

Odam
bo'lib,
odam
bo'lmadik,

Uchrasharmiz ruh bo'lgan kuni.

Seni ko'p ranjitdim, ko'p xafa qildim,
Xatolar ustiga qilib xatolar.
Hazratim, men bugun bosh egib keldim,
Pushaymon yukidan bo'lib adolar.

Qilichning damidir bosgan izlarim,
Tovonimdan tirqirar qonlar -daryolar.
Koshkiydi ko'ngrimni to'fonga otsam,
Hayqirib qaytardi, solib sadolar.

Qoshingda turibman, mag'lub va mulzam,
Mehringdan umidvor, tilab vafolar.
Jafoni jonimga orttirma, qo'y, bas,
Sensizlik jazodir, nechuk jazolar?...

Endi kel, ko'z yoshlar yomg'iri tindi,
Tavbalar nidosin tinglar samolar.
Xudoga chap berib, taqdirga ko'nmay,
Ayrilib ketsak gar, to'xtar dunyolar!

Kuzdan arazladim...

131

Ko'ngil dog'i o'chib ketadi,
Qushlar kelsa, uchib ketadi,
Toshbitiklar ko'chib ketadi,
Siz yonimda qoling, azizim.

G'ururimsiz qoyadek, mudom,
Hamrohimsiz soyadek, mudom,
Ko'zim ochgan doyadek, mudom,
Siz yonimda qoling, azizim.

Malomatlar o'tkinchi shamol,
Maqtovlar ham kelmoqda malol,
Ham pokiza, xolisu halol,
Siz yonimda qoling azizim.

Siz oriyat bayrog'idirsiz,
Ishq, mehrning qaynog'idirsiz,
Jonu dilim ardog'idirsiz,
Siz yonimda qoling, azizim.

Tashna dilman, daryolashaylik,
Ko'ngil ochib dunyolashaylik,
Har lahzada diydorlashaylik,
Siz yonimda qoling, azizim.

FARIDA AFRO'Z

132

Qadamlar boshqacha, kulishlaringiz,
Ko'zingiz chaqnaydi gullarga qarab,
Mana, ko'rmayapsiz yo'ldagi toshni,
Uchib ketayapsiz nurlarni tarab –
MEN SABAB!

Mahzun navolarning tindi ovozi,
Dilxun kechalarning hasrati yondi.
Yashagim kelyapti uzundaan uzoooq,
Bemavrid o'lim ham o'zidan tondi –
SIZ SABAB!

Ajab, dunyo birdan yosharib ketdi,
Shoxlarin, tark etmas kuzgi yaproqlar.
Hali unutmabdi, sevishni falak,
Hali titrab turar ishqli so'roqlar –
BIZ SABAB!

Kuzdan arazladim...

133

Nima desam hozir, hukmim bo'ladi,
Yaxshisi, yonimdan ket, ket, ketaqol!
Men yig'lab turibman, vujudim yig'lar,
Bunday payt adolat qochar, ehtimol.

Yig'latgan insonim, joning qirqtami,
O'zingni olib qoch, yo'qliklar tomon.
Qoshu kipriklarim cho'g'li nayzadir,
Ho'lu quruq yonar, topmassan, omon!

Ko'nglimni sindirding, chilparchin qilib,
Ruhimda chaqinlar chaqnar damodam.
Bir so'zdan tomirda, uyg'onar ajdar,
Bir so'z-la, taqdirin hal qilar odam.

Harholda, ko'zingga ko'rinmay turgin,
Men hozir xavfliman, misoli vulqon.
So'z kuchin, qudratin qachon anglaysan
O inson, oh inson, voh inson?!

FARIDA AFRO'Z

134

Menga so'z izlamang kitobiy,
Mayli u jo'n bo'lsin, to'pori.
Shunchaki, rostini gapiring,
Haqiqat go'zaldir – shu bori!

Ko'nglimiz harirdan harirroq,
Qandayin ko'zimdan men tonay?!
Gunohmi, xatomi, baribir,
Bir so'z deng, men jon deb, ishonay!

Bu iqror zarurat shu topda,
Balki u ertaga kerakmas.
Shu lahza hal bo'lar hammasi
Bir o'lib tirilgan yurakmas!

Kuzdan arazladim...

135

Xayollaring olib ket, olisdagi yor,
Tinchlik bermayapti menga u sira.
Sog'inching shamoli sochim to'zg'itar,
Ifori bordimi, rayhondan so'ra.

Olib ket, o'zing-la, hayajonlaring,
Vujudim titratdi zilzila misol.
Ixtiyoring qolibdi xiyobonimda,
Ortimdan ergashar javobsiz savol.

Uyqumni buzadi bir sirli tovush,
Ko'ngling kuy chaladi tunlari bedor.
Sendan o'tinaman, senga iltijo,
Ketsang, o'zingni ham olib ketgin yor.

FARIDA AFRO'Z

136

Qop-qora tun.
Uchar yorug'lik,
Nahot, shu'la!
Sarobmasmikin?
Umidlarim chilparchin palla,
Yana holim xarobmasmikin?!

Cho'kib boryapti qor parcha inib,
Suvday muloyimdir qoyalar shahdi...
Qirg'oq o'pirilib, uzoqlashgan payt,
Havasing qo'zg'atmas birovning baxti...

Qorlarini kurab, yo'l ochib, qarang,
Tomirga hayqirib kirmoqda bahor.
Bo'lari bo'lgan dam, bu ne ko'rgilik,
Bekor aytding-a, sen, shu so'zni bekor!..

Kuzdan arazladim...

137

Buncha menga bog'lanmang qattiq,
Men burgutman – parvozi baland.
Qoyalarda makonim, izmim,
Cho'zsangiz qo'l yetmassiz harchand.

Men tog'larga oshiqman, sevdim,
Har bir toshda erkim izi bor.
U meniki va men undaman,
O', purviqor, behasad diyor.

Meni qo'lga o'rgatib bo'lmas,
Ixtiyorim ruhimday ozod.
Qismatimni cho'qqida ayon,
Meni pastga chorlama, hayot!

FARIDA AFRO'Z

138

Sendan qolgan ko'nglimni,
Toshga berdim – olmadi.
Olovga tashlab edim,
Tutab ketdi – yonmadi.

Shamolga tutdim shoshib,
Nogoh ovozi tindi.
Daraxtga qo'ydim osib,
Shoxi qarsillab sindi.

Qushlarga donday sochdim,
Til tortmay berdilar jon.
Tog'larga eltgan edim
Qoyalar bo'ldi vayron.

Na qilay qolgan ko'ngil,
Boshga balo bo'larkan.
Qilgan bir xatong uchun,
Jon ming tovon to'larkan.

Kuzdan arazladim...

139

Juda
yarashyapti
sizga
oshiqlik,
Yosharib ketyapsiz kundan kun.
O'zi go'zal edi kulishlaringiz,
Biram chiroylig-ey, kechadan bugun.

Menga ham
yarashdi
ma'shuqlik,
so'zsiz,
Yosharib ketyapman har on, har lahza.
O'zi go'zal edi umrim, hayotim,
Biram chiroylig-ey, kunlarim ko'rkam.

Bizga
yarashyapti shu
kutilgan
baxt,
Yosharib ketyapti dunyolar behad,
O'zi go'zal edi ishqtarosh ko'ngil,
Biram chiroylikсан, kel, kel muhabbat!

FARIDA AFRO'Z

140

Kerakmidi bu azob,
O'rtanishlar, iztirob,
Va'dalari tush, sarob,
Yana keldingmi, sevgi?

Yurak chidab berarmi,
Ko'ngil toshin terarmi,
Bu hukmimi, qarormi,
Yana keldingmi, sevgi?

Sensiz kunim tinch edi,
Voz kechdim - sevinch edi,
Bu so'nggi ilinj edi,
Yana keldingmi, sevgi?

Ne manzilga yetarman,
Bosh olib qay ketarman,
Endi jonni netarman,
Yana keldingmi, sevgi?

Kelibsani, oh, kelibsani,
Shamolday tez yelibsani,
Tomirimga inibsani,
Yana keldingmi, sevgi?

Umr ham o'tib borar,
Ko'z yoshim toshni yorar,
Yolg'izlik, qo'yib yubor,
Yana keldingmi, sevgi?

Yaxshiyam kelding, sevgi!

Kuzdan arazladim...

141

Men shunchalar baxtlıman,
Undan ko'proq gunohkor.
Orom bilmas sarkashman,
Aybsizmanu aybdor.

Dilim daryo to'g'onli,
Osmonim bor bir burda.
Umrım yomg'ir, shamolli,
Tog'day cho'kar har tunda.

Nima qilsam xatoday,
Bir qarasam uvolman.
So'roqlarım javobsiz,
Men dunyoga savolman.

FARIDA AFRO'Z

142

- Xayr, - deding va kuzatdim jim.
- Ko'rishguncha - chidarmi yurak?
Hijron bizni halinchak qildi,
Yana
o'zi
tebratsa,
kerak.

- Xayr, - dedim, jimgina qolding.
- Ko'rishguncha, chidarmi yurak?...
Dunyasini angladik, yetdik,
Yashash
uchun
sog'inmoq
kerak!..

Kuzdan arazladim...

143

Senga rahmat,
Senga tasanno,
Ilhom berding, mudroq ruhimga.
Ko'ngil uchar, ko'ngil sarafroz,
Qanot bog'lab, ishqim-ohimga.

Endi seni
Ko'rmasam bo'lmas,
Sensiz yashash behuda sayr.
Ko'zingdagi otashga tutash,
Sog'inchlardan yonmoqda bag'ir.

Senga rahmat,
Ishqni tanitding,
Rohatsimon azobni tuydim.
Tanim, jonim, vujudim -quyosh,
Bilib turib va jon deb, kuydim.

Senga tasanno!..

FARIDA AFRO'Z

144

Nega jimsan, nega darak yo'q,
Xat tashuvchi kabutar qani?
Uzoqdirsan, kiprigimdan ham,
Chak-chak oqar sochlarim qoni.

Xiyonatga to'yganmas dunyo,
U ajdardir, yamlamay yutar.
Mening, sening dardimizsiz ham,
Tonglar otar, quyoshlar botar.

Endi bizga sinovlar bekor,
Tog' bo'lsa ham nuraydi toqat.
Yolg'oningga ishontir meni,
Ne desang ham jim turma, faqat.

Kuzdan arazladim...

145

Xuddi toshlar tomchi yutgandek,
Xuddi quyosh oyni kutgandek,
Xuddi dunyo bir zum o'tgandek
Seni sog'indim!

Misli sayyoh yo'l topmay abas,
Misli olov ololmay nafas,
Misli dunyo zebu zar qafas,
Seni sog'indim!

Go'yo shamol toshlarni o'ydi,
Go'yo bardosh jonidan to'ydi,
Go'yo yer ham aylanmay qo'ydi,
Seni sog'indim!

FARIDA AFRO'Z

146

Quriyotgan daraxtning shoxlariga gul bitdi,
Qushlar kelib sayradi, qoq yog'ochga til
bitdi,
Sensiz yashab bo'lmaydi,
sensiz endi kunim yo'q,
Har po'stlog'in qatiga muhabbatim - dil
bitdi.

Xayollaring shavqidan to'lib-toshib yashayman,
O'sha mag'rur boshingni bag'rim bosib
yashayman,
Sensiz yashab bo'lmaydi,
sensiz endi kunim yo'q,
Kelar yo'ling poyiga jonim to'shab
yashayman.

Shamol yelar betinim, jimirlaydi yaproqlar,
Yomg'ir yoqqan sahroday, huzur qilar
tuproqlar,
Sensiz yashab bo'lmaydi,
sensiz endi kunim yo'q,
Ming bor otash o'tida kuydiradi
titroqlar.

Endi sening bo'yningda bilaklarim gullaydi,
Bellaringa chirmashib, gul pechaklar
bo'ylaydi,
Sensiz yashab bo'lmaydi,
sensiz endi kunim yo'q,
Bo'lmaydi, hey, bo'lmaydi, sensiz yashab
bo'lmaydi!

Kuzdan arazladim...

147

Kecha juda baxtli edim,
Nima bo'ldi, menga bugun?
Kecha sochim daryo edi,
Bugun esa dilday tugun?!

Kecha osmon, osmon edi,
Bugun esa yomg'ir, bulut.
Kecha umr, umr edi,
Bugun esa tushday unut.

Kecha ko'ngil butun edi,
Bugun chil-chil bo'ldi nogoh.
Nahot, bir so'z qilich bo'ldi,
Yashamoqqa yo'qdir panoh.

Kecha men ham tirik edim,
Bugun esa bir xarsang tosh.
Odam edim, odam edim,
Bugun yonib bo'ldim quyosh!

FARIDA AFRO'Z

148

SHOSHMA DUNYO...

Shunday o'tsam,
dilim vayron,
Yo'liqqanim
bo'ldi hijron,
Savol armon,
javob armon,
olam meni kechirgaymu?!..

ERTAK
(*giryā*)

Bir bormidi, yo'qmidi,
Otam mening bormidi?
Bir bormidi, yo'qmidi,
Onam mening bormidi?!...

Bo'ri bakovulmidi,
Tulki yasovulmidi,
Ko'rganlarim nahot, tush,
Balki tasavvurmidi?

Qirg'ovul qizil, ekan,
Quyrug'i uzuuun ekan.
Men bir ertak boshladim,
Demangiz, mahzun ekan.

Eshigimdan sharqirab,
Oqmaganim, onam-ov,
Tuynugimdan yarqirab,
Boqmaganim, otam-ov.

Tobutlari ko'chamda,
Daryo bo'lgan, onam-a,
Hikmatlari dunyomda,
Dunyo bo'lgan, otam-a!

«Ota», desam tillarim,
Qonab ketar, yoronlar!
«Ona», desam, jismu jon,
Yonib ketar yoronlar!

«Ota-ona o'lmog'i –
Meros» - degani yolg'on.
Yetim bola ko'zlari,
Charos degani yolg'on!

Diydoriga to'ymasang,
Diydor, degani yolg'on!
G'aflat olsa yoqangdan,
Bedor, degani yolg'on!

Olsang-olsang, bermasang,
Bozor, degani yolg'on.
Yig'lab borsang, chiqmasa,
Mozor, degani yolg'on!..

Bir bormidi, yo'qmidi,
Otam mening bormidi?
Bir bormidi, yo'qmidi,
Onam mening bormidi?!...

Qarang, bugun egam yo'q,
Osmondan tushgandayman.
Qadrim yo'qdir, qadrim past,
Arzonga tushgandayman!

Yo'l yuraman, yo'llarim,
Mendan qochib boradir,
Ko'ngil yara, ko'ngil qon,
Qilni qirqqa yoradir.

Otam bo'lsa qo'liga,
Suv quymasmidim, ayting.
Onam bo'lsa, ko'ziga,
Ko'z bo'lmasmidim, ayting!!

Eshigimdan soy bo'lib,
Oqmaganim, otam-ov!
Tuynigimdan oy bo'lib,
Boqmaganim, onam-ov!

Nodonlikning to'r bosgan,
Uyasi ekan-a, yoshlik!
Umr degan matohning,
Kuyasi ekan-a, yoshlik!

Endi bugun shalvirab,
Suyaklarim qaqshaydi. –
Vujudimga sig'mas ruh,
Dunyo torga o'xshaydi.

Kuzdan arazladim...

151

Otamdan so'ng bosganim,
Xato bo'ldi, rosti gap.
Onamdan so'ng shodligim,
Ado bo'ldi, rosti gap!

Yolg'on kulib, yolg'on, deb,
O'zni aldab yuribman.
Bir qo'lim yo'q, bir ko'zim,
Bir oyoqda turibman!..

Bu dunyo-dun, besabr,
Qayga borar aylanib.
Chigallashib yotibdi,
O'z o'qiga boylanib..!

Bo'ri bakovulmidi,
Tulki yasovulmidi,
Ko'rganlarim nahot, tush,
Balki tasavvurmidi?

O'ttiz yillik ayriliq,
O'ttiz kuncha bo'lmadi.
Yarim umr o'tdi, biroq,
Yarim ko'nglim to'lmadi.

Bola bo'lib yig'ladim,
Mening ibodatim -shu,
Yo'qotganlarim, uzr,
Mening karomatim, shu!

FARIDA AFRO'Z

152 Qirg'ovul qizil ekan,
Dumlari uzuuun ekan.
Ertagim hasrat bo'ldi,
Voh, voy-ey, mahzun ekan...

Meni kechir, ey, Tangrim,
Isyonga yo'ymagaysan!
Tashlab ketganlar haqqi,
Sen yolg'iz qo'ymagaysan!!!!

Necha oylar, necha kunlar
G'aflat ichra o'tdi tunlar,
Yozolmadim, so'z demadim,
qalam meni kechirgaymi?!

Yurak og'riq, ko'ngil dog'lq?,
Har qadamim, yo'lim bog'liq,
Tomirimda gullagan ul alam
meni kechirgaymi?!.

Umrin berdim, sinovlarga
Vaqtim topdim birovlariga,
Ostonada «qoram»ga zor onam
meni kechirgaymu?!.

Opa-singlim ko'zu qoshim,
Og'a-inim nur-quyoshim,
Ularni deb gir yugurgan, tanam
meni kechirgaymu?!.

«Oh», deganga darmon bo'ldim,
Voh, deganga qalqon bo'ldim,
O'z jonimda zo'riqqan, o', yaram
meni kechirgaymu?!.

Shunday o'tsam, dilim vayron,
Yo'liqqanim bo'ldi hijron,
Savol armon, javob armon, olam
meni kechirgaymu?!.

Farid Afro'z, karomat so'z,
Hidoyat so'z, inoyat so'z,
Ulug' kunda aytoilmagan, kalom
meni kechirgaymu?!.

Kuzdan arazladim...

153

Vatan degan so'z qadrini,
Vatandan ayro bilar,
Yurt deganda ko'zlarida,
 jiqqa yosh paydo, bilar.

Purviqor tog'lar g'ururi,
Oq bulutlar soyabondir,
Sharshara ko'ksiga sig'mas,
 mangu sho'x navo bilar.

Ki tuprog'i to'tiyodir,
Har maysasi nonday aziz,
To'rt fasl birday chamanzor
 pokiza havo bilar.

FARIDA AFRO'Z

Bu buyuklar o'lkasidir,
Bir kuni asrga teng,
Zarvaraqlar so'ylaguvi
 har kitob – sado bilar.

154 Bunda so'ylar har chechak,
Har giyohi baxtidan,
Quyoshi-yu yomg'iri ham
 dardiga davo bilar.

Ey, Farid, atrofga boq,
To'rt tamon fayzu farah,
Ming shukrlar aylabon
 o'z baxtiga shaydo bilar.

O'ZBEK

«O'zbeklar qanday odamlar?»
(Xorijlikning savoliga javob)

G'ozasining gullarini o'padi, o'zbek,
Qo'zichog'in ko'zlarini o'padi, o'zbek,
Farangivash satanglarning barmoqlarinmas,
Otasining o'ngirini o'padi, o'zbek.

Tol ekadi, tut ekadi, ekar teraklar,
Uy quradi bolasining bolalariga.
Qush boqadi, qurt boqadi, charchamas o'zbek,
Xirgoyisi bo'z to'rg'ayning nolalariga.

Aldamaydi, aytgan so'zi hadisday xolis,
Garchi Qur'on yodlaganmas, borlig'i-iymon.
Payg'ambarin, poshshosini taniydimi, bas,
Tavbasi bor Allohiga, qasamlari non.

Shukr qilar, har lahzasi, tinchlik oniga,
Bedapoya sayilgoxi, paykallar, bog'lar.
Don xirmoni ko'shki erur, minbar, martaba,
Har giyohning tilin bilar, dildan dillashar.

U har yili daho tug'ar, avliyo, shoir,
Buyuklarni beraverar jahonga bot-bot,
Va indamay yashayverar, qilmay iddao,
Tomirida oqaverar muruvvat, sabot.

Hey, sen, dunyo, tanimasang tanib ol, uni,
Ha, bu shunday o'lka erur, oltin tuprog'i.
Yer sharida bir yurt borki, mangu, muqarrar,
Eli esa, o'ziga bek, mardlik bayrog'i!

Kuzdan arazladim...

155

O'g'lim, bilsang, bu dunyo,
Muhabbatdan yaralgandir,
Qizim, sevgi tarovati,
sadoqatdan taralgandir.

O'g'lim, bilsang, yigitlik- shon,
«Aka», «Uka» «Ota», - unvon,
Odam Ato qomus qilgan,
adolatdan yaralgandir.

Qizim, bilsang, ayollik - baxt,
«Opa», «Singil» «Ona»lik - taxt,
Momo Havo meros etgan
saodatdan yaralgandir.

Sen tug'ilding, dunyo kuldi
Balog'ating oydek to'ldi,
Otang, onang quvonch topgan
halovatdan yaralgandir.

Qadar sensan, zafar sensan,
Xudoyimdan xabar sensan,
Ko'zim ochgan, so'zim sochgan
karomatdan yaralgandir.

FARIDA AFRO'Z

156

MARSIYA

Erkin Vohidovga

Hey, shoir, bas, she'r yozma, to'xtat,
Pichoq borib suyakka yetdi.
Endi ne deb yozsang ham yolg'on,
Erkin Vohid olamdan o'tdi.

Buyuklarning daraxti buyuk,
Soyasida yayragay har jon.
Chaqin urisa, e, voh, netarsan,
Bu yo'qlikda yo'qlik hukmron.

Bugun shoir urfdan qoldi,
Shaxt yo'qolgan, g'ururi sindi.
Darveshlardek yashamoq dushvor,
Mum tishlaydi, ovozi tindi.

She'riyatning rangi sarg'ardi,
Qalam noshud, qoqoz parishon.
Axir bugun karaxt tuyg'ular,
Hayrat yig'lar, tashbihlar hayron.

Yetar, endi she'r yozib bo'lmas,
Shoir, bo'ldi, chiranma, to'xtat.
Millat baxtin, millat qayg'usin,
Rost so'zini u aytdi, faqat.

Erkin Vohid o'tdi olamdan,
Ilhom so'ndi, tark etdi mangu.
Bu dunyoning eng go'zal she'rin,
O'zi bilan olib ketdi.

Kuzdan arazladim...

157

O'z asrida yashamaydi buyuk zotlar,
Qismat emas davri bilan o'ralashmoq.
Yelkasida ming yilliklar zalvori bor,
O'zi nurdir, unga emas nur talashmoq.

Asri uni tushunmaydi, der nopisand:
Bir odam-da, yuribdi-ku ma'yus, g'arib.
Ikki qo'li, oyog'i bor menday axir,
Nima bo'пти, osmonlarga tursa qarab.

Asri uni xo'rlayverar, boz ustiga,
Qo'ni-qo'shni, mardu nomard, xotin-xalaj.
U bariga qo'l siltaydi va oqibat,
Yolg'iz qolar, och qoladi, dardmand, falaj.

Bir buyuk yo'q o'zi ajal bilan o'lgan,
Dorga osar, zindon qilar, tovon tilar,
Tilin kesar, ko'zin o'yar, uzar boshin,
Yo shogirdi yo yaqin do'st zahar tutar.

Axir ular xalqning yuzi, tarix tili,
Bu ziyosiz umring axir qaro turbat.
Sendan nima qolar, o'yla, bir uyum vaqt,
Va nafsning xarxashasi, hasrat, g'urbat.

Buncha nodon, johildirsan, ey, haylidun,
Yetmasmidi shuncha qurbon, shuncha armon?
Yoningdagi buyugingni e'tirof et,
Yo'qsa, millat kuyar abas, kuyar jahon!

SAYOHAT ILHOMLARI
(*turkum*)

Men ketaman, kuzatar kema,
Pishqiradi, na'ra tortib, oh.
Ergashadi ortdan to'lqinlar,
Va bosh urar qirg'oqqa nogoh.

Keyin esa horg'in qo'zg'olar,
Tarang tortar hijron langari.
Yuragimning tori uzilar,
Xuddi yordan ketmoq singari.

Bunda qolar muhabbat, qo'shiq,
Va shodlikka burkangan dunyo.
Suvda kezar jannat parchasi,
Va o'ngidan kelgan tush, go'yo.

Kayutamda atay qoldirdim,
Nigohlarim tergan gavharni.
Xotiramga yashirib qo'ydim.
Oy cho'milgan sirli sahnarni.

Xayr, ummon tubsiz , qirg'oqsiz,
Ehtirosi betizgin, ozod .
Endi seni qanday unutay,
Hayotimda yorqin xayolot!

Kuzdan arazladim...

159

Italiya

Yerdan gar uzilsa qadaming,
Vohima bosarkan nogahon.
Ummonning kaftida bir parcha,
Muz kabi titraydi shirin jon .

Qirg'oqqa umidvor boqasan,
Va garchi ishonching muqarrar.
Yomg'irga intizor sahroday,
Umr ham ko'zingga jovdirar.

Bu ulkan kema voh, pishqirar,
Jangari to'lqinga bermay yon,
Orzular qoshida go'yoki,
Shijoat topshirar imtihon.

Tavallo qilasan Xudoga,
Tiz cho'kib qudrati qoshida.
Va anglab yetarsan baxtligin,
Yotmoqlik ona yer toshida.

Singapur

Tinchgina mudraydi Tinch okeani,
Osmonning bag'riga boshini qo'yib,
Qirg'oqlar tutashgan barmoqlar kabi,
Na'ra tortar kema toshib, hayqirib.

O, suvda suzuvchi bir parcha jannat,
Nima fe'lim yoqib senga bog'landim.
Men bugun ilk bora o'zimni sevib,
Ilk bora o'zim uchun yashay boshladim...

Indamay kuzatar osmon jilmayib.
Na'ra tortar kema , mag'zur erkatoy,
Qaydan topib shuncha baxtiyorlarni
Qay tomon ketmoqda hayron boqar oy.

Tassavvurga sig'mas mo'jiza xilqat,
Manzili samoga tutashgan ma'vo.
Odamzod o'zini anglamoq uchun,
Yana sen keraksan, Havo, suv, Xudo!

Malayziya

Kuzdan arazladim...

161

KOLIZEY

O, Rim, o, Rim, purviqor diyor,
Har toshida tarix qatlangan.
Asrlarning zalvori og'ir,
Xotiralar yuki yuklangan.

Bunda har ne o'tmishdan so'ylar,
Favvoralar to'kar ko'z yoshi.
Kolizeyning eshiklari lang,
Kuydiradi sabr quyoshi.

Xarsanglarga suyanaman jim,
Zinalarga cho'kaman horg'in.
Men nechanchi, axir, ayt, axir,
Yana kimlar sanqiydi tag'in?

Bunda bari qayta jonlanar,
Xarobalar hayrati yovqur.
Oxiri yo'q, tubi yo'q, og'riq,
Xayollarim chuqurdan chuqur....

Na'ra tortib jangga shaylanar,
Och arslonlar, telba buqalar.
Mana, mana, yonimdan o'tdi...
O, tasavvur, yorqin naqadar!..

Antik dunyo, nayrangboz dunyo

162 Bu hayotning sahnasi jozib.
Senda faqat ikki aktyor bor,
Biri mag'lub, birisi g'olib.

Xayr, demay ketaman sendan,
Ko'rushguncha, mangulik ramzi!
Endi seni unutib bo'lmas,
Xotiramsan – jonimning xasmi!

Rim

HAYRAT

*Qadim va betakror Barselona shahrini
qurgan ispan xalqining faxri, buyuk me'mor
ANTONIO GAUDI xotirasiga bag'ishlayman.*

Amallab to'rt devor tiklasak,
Maqtanamiz uy qurdik debon.
Ko'prik qursak mabodo agar,
Voqif bo'lar jumlai jahon.

Bunda yashar jimgina bir zot,
Qurib qo'yib tengsiz bir shahar.
Qasr, masjid, koshona, biroq,
O'zi uysiz... Yashar och-nahor.

Ammo umrin parcha-parchalab,
Har ustunu peshtoqqa osdi.
Jonsiz toshga ruh ato etib,
Mo'jizalar panjasin bosdi.

Va Allohga hamdu sanolar,
Aytaverdi takror va takror.
Afsonaga aylandi shahar,
Qo'shiq bo'ldi, yor, sevikli yor!

Bir insonning tafakkuriga,
Nahot, sig'sa, shuncha joziba?
Otlar... qushlar...baliqlar.. .hayhot,
Haykal ichra tushar jazaba.

Nahot, shu jon vujudda yashar.
Nahot, sig'ar mitti dunyoga?
Hey, sen tarix sotma, safsata,
Bir bor ko'rgin, botma, riyoga!

Kuzdan arazladim...

163

Shahar sokin, yo'llar bejirim,
U yaratar... Kezardi yolg'iz...
Nogoh urib ketdi tramvay,
Tong saharda...
O, o'lim!
Esiz?!..

Hech kim uni tanimadi ham,
Tanib bo'lmas edi jarohat.
Oh, yolg'izlik – xo'rlik kundasi,
Sen bor joyda yondosh halokat.

Izladilar... Yo'q kelmadi u,
Bugun, erta, indiniga ham.
Kuta-kuta shogirdlar giryon,
Habar topti!
Bosib ketdi ham!

U yotardi kasalxonaning
Tashlandiq bir muzxonasida.
Kimsasiz, nochoralaru,
Bedavolar xilxonasida...

O, g'ariblik,
Tengsiz matonat,
Buyuklarga bitilgan qismat.
Tirigida beqadr, faqir,
O'limi ham nodir bir hikmat!

Shahar qalqdi...
Shahar titradi,
Uvvos solib yig'lar binolar.
Mana necha asr o'tsa ham,
Har tirqishdan kelar vidolar!...

*Dunyoning yetti mo''jizasidan biri bo'lmish
Piza shahridagi Vizantiya minorasi
har yiliga 1 mm.ga qiyshaymoqda...*

Enkayib
bormoqda,
oh qadding,
Xuddi ko'nglim kabi cho'kmoqda.
Yo, xotirang og'irmidi, ayt,
Yoki yoring tashlab ketmoqda?

Tomoshaxo'r
axir
odamlar,
Biz sho'rlik-la, yo'q sira ishi.
O'zi bilan o'zi ovora,
Faqat o'zi va ko'ngilxushi ...

Men
ham
bitta
sayyohman
nodon,
Sayr etarman mo''jiza ko'zlab.
Sen yettinchi men esa sakkiz,
Men yuribman, o'zimni izlab!...

Kuzdan arazladim...

165

Parij

MUNDARIJA

Arazladim87

SHOSHMA UMR

Heeey,89

Shoshma umr.90

Dunyoda91

Yaxshiyamki.92

Kuzak demay.93

Shoshib ketyapti94

Dunyo qaridimi.95

Fevral.97

Mart98

Bu kunlar ham.99

Bahorgi qor.100

Boshqacha yashayman.101

Tushkinlikka.102

O'kinma.103

Qo'shig'ini.104

Bu qish105

Uzo-o-o-oq.106

Umr.107

Ayo, do'stlar.110

To'zon bo'lib.111

Yomg'ir yog'sa112

Ey, dil113

Tun.114

Parchalab.115

Janna.116

166 Kechirmoqni.117

«Ehtimolni»118

Qaydasan119

Tovonimdan120

Munojot121

SHOSHMA ISHQ...

Shahanshohim.123

Bir ishq bo'lsa.124

Torayib boryapti125

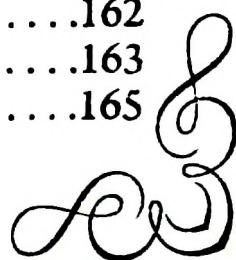
Yolg'iz ayol.....	126
Yo'qlikning guli.....	127
Chorlasayding.....	128
Ancha.....	129
Bir talpinsam.....	130
Seni ko'p ranjitdim.....	131
Ko'ngil dog'i.....	132
Qadamlar.....	133
Nima desam.....	134
Menga so'z.....	135
Xayollaring.....	136
Qop - qora tunlar.....	137
Buncha menga.....	138
Sendan qolgan.....	139
Juda yarashyapti.....	140
Kerakmidi.....	141
Men shunchalar.....	142
Xayr, deding.....	143
Senga rahmat.....	144
Nega jimsan.....	145
Xuddi.....	146
Quriyotgan daraxt.....	147
Kecha juda.....	148

SHOSHMA DUNYO

Ertak (giryas).....	150
Necha oylar.....	153
Vatan.....	154
O'zbek.....	155
O'g'lim, bilsang.....	156
Marsiya.....	157
O'z asrida.....	158
Sayohat ilhomlari (turkum).....	159
Men ketaman.....	159
Yerdan gar.....	160
Tinchgina.....	161
Kolizey.....	162
Hayrat.....	163
Enkayib.....	165

Kuzdan arazladim...

167

Adabiy-badiiy nashr

Bo'tayeva
FARIDA AFRO'Z

KUZDAN ARAZLADIM...

She'rlar

Muqovada O'zbekiston xalq rassomi Akmal Nurning asaridan foydalanildi.

Texnik muharrir A. Axmedjanov

Musahhih N. Umarova

«Adabiyot uchqunlari» nashriyoti

Litsenziya: AI №239. 2013 yil 7 iyul.

Terishga 2017 yil 28 mayda berildi.

Bosishga 2017 yil 12 iyunda ruxsat etildi.

Bichimi: 84x108 1/32. Ofset qog'ozida bosildi.

Bosma tabog'i: 2,5. Adadi: 10 000 nusxa. Buyurtma: 15.

«A. Records» MChJ bosmaxonasida chop etildi.

Toshkent shahri, Korasuv ko'chasi, 4

Янги шеър янги
фарзандинг.
Унинг тугилиши
дунёларингни ўзгартириб
юборади...

Фарида
Афруз

Фарида Афрӯз

Куздан аразладим

Куздан аразладим

Куздан аразладим

Куздан аразладим

Куздан аразладим

Куздан аразладим

